



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ  
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ  
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ**

---

**Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**

**Π.Ε.Π. ΑΤΤΙΚΗΣ, Π.Ε.Π. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ,**

**Π.Ε.Π. ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ-ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΗΠΕΙΡΟΥ,**

**Π.Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ & ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ**

**ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ  
ΕΣΠΑ 2007-2013**

---

**ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ  
«ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ  
ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΙΙ)»**



**ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ**  
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ  
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ  
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**



η περιφέρεια στο επίκεντρο της ανάπτυξης



Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

# ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1	ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ - ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (II)».....	3
2	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ .....	4
3	ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ .....	5
4	ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ .....	7
5	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ .....	7
6	ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ .....	8
6.1	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ .....	8
6.2	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ .....	11
6.3	ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ .....	12
7	ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ - ΎΦΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΣΤΟΧΟΙ ΕΡΓΩΝ.....	12
7.1	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ .....	12
7.2	ΎΦΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ .....	13
7.3	ΣΤΟΧΟΙ ΕΡΓΩΝ .....	15
8	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ - ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ .....	15
8.1	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ .....	15
8.2	ΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ .....	16
8.3	ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ.....	17
9	ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ.....	18
10	ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ .....	18
11	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ .....	20
12	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ .....	24
12.1	ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ - ΜΗΤΡΩΟ -ΕΠΟΠΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ .....	24
12.2	ΈΛΕΓΧΟΣ ΤΥΠΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ .....	25
12.3	ΈΛΕΓΧΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ .....	25
12.4	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ .....	25
12.5	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ .....	26
12.6	ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ – ΚΑΤΑΤΑΞΗ .....	29
13	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.....	33
13.1	ΈΝΑΡΞΗ ΕΡΓΩΝ – ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ .....	33
13.2	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΟΥ .....	34
13.3	ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ .....	38
13.4	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΥΠΟΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ .....	40
13.5	ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ .....	41
13.6	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑΣ .....	41
13.7	ΠΑΡΑΤΑΞΗ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ .....	41
13.8	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ .....	42
14	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ.....	44
15	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ .....	45
15.1	ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ .....	45
15.2	ΕΠΙΒΟΛΗ ΚΥΡΩΣΕΩΝ .....	46
16.	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ .....	47

## ΣΧΕΔΙΟ - ΟΔΗΓΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

### **1 Σκοπός του Προγράμματος «Εξωστρέφεια - Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων (II)»**

Το Πρόγραμμα «**Εξωστρέφεια - Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων (II)**» εντάσσεται στα πλαίσια του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα 2007-2013» (ΕΠ.ΑΝ.ΙΙ) και αποτελεί μέρος της στρατηγικής του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (ΥΠΑΑν.) προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της εξωστρέφειας των Ελληνικών Επιχειρήσεων. Η πρωτοβουλία αυτή, η οποία αποτελεί συνέχεια των πρωτοβουλιών της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας (ΓΓΒ) για την Εξωστρέφεια των ελληνικών επιχειρήσεων, στοχεύει:

- Στην ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας νέων και υφιστάμενων κυρίως μεταποιητικών Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων και υπό προϋποθέσεις μεγάλων επιχειρήσεων, ως βασικής επιλογής για την αναβάθμιση της παραγωγικής βάσης της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία και ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας.
- Στην αύξηση της εξωστρεφούς επιχειρηματικής δραστηριότητας ευκαιρίας και της προβολής των ελληνικών επιχειρήσεων και των προϊόντων τους στις διεθνείς αγορές.
- Στον αναπροσανατολισμό της παραγωγής προς κλάδους και προϊόντα ψηλότερης προστιθέμενης αξίας που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της εξωστρεφούς ανταγωνιστικότητας τους μέσω της τόνωσης της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και της σύναψης διεθνών συνεργασιών.
- Στην ανάπτυξη συνεργασιών/συνεργιών βιομηχανίας – εμπορίου – υπηρεσιών και δεσμών συνεργασίας Ελληνικών και διεθνών επιχειρήσεων, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικής παρουσίας των ελληνικών επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές.

Τα ανωτέρω αποτελούν και δεσμευτικούς στόχους του προγράμματος, η επίτευξη των οποίων θα εξετάζεται στην ολοκλήρωση του έργου έκαστης επενδυτικής πρότασης. Οι όροι και οι προϋποθέσεις εξέτασης επίτευξης των στόχων αναλύονται στις σχετικές παραγράφους και παραρτήματα του παρόντος.

Το πρόγραμμα προκηρύσσεται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα» (ΕΠΑΕ) από την Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓΒ) στον Άξονα Προτεραιότητας 2 «Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας και της Εξωστρέφειας» στον κωδικό θεματικής προτεραιότητας 09 «Άλλα μέτρα για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ», το οποίο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και συγκεκριμένα το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από Εθνικούς πόρους.

## 2 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος (Δημόσια Δαπάνη) ανέρχεται στο ποσό των **τριάντα εκατομμυρίων (30.000.000,00) ευρώ** και χρηματοδοτείται μέσω των ακόλουθων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ως εξής:

1. Ποσό **7.800.000,00 €** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα και Επιχειρηματικότητα»** που εγκρίθηκε με την υπ αριθ. Ε(2007) 5338/26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ, στο πλαίσιο της σύγκλισης για τις **οκτώ** Περιφέρειες της Ελλάδος (CC1 GR161 PO001). Το πρόγραμμα εντάσσεται στον άξονα προτεραιότητας **2 «Ενίσχυση της Επιχειρηματικότητας και της Εξωστρέφειας»** στον κωδικό θεματικής προτεραιότητας 09 «Άλλα μέτρα για την τόνωση της έρευνας και της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας των ΜΜΕ» .
2. Ποσό **10.850.000,00 €** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5443/5-11-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 R161PO006).
3. Ποσό **8.000.000,00 €** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας-Θράκης (Κεντρική Μακεδονία)** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5337/26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO008)
4. Ποσό **1.600.000,00 €** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας-Θράκης (Δυτική Μακεδονία)** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5337 /26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO008).
5. Ποσό **1.600.000,00 €** από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας-Ηπείρου (Στερεά Ελλάδα)** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5332/26-10-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO001).
6. Ποσό **150.000,00 €** από το από το **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης και Νήσων Αιγαίου (Νότιο Αιγαίο)** που εγκρίθηκε με την υπ' αριθ. Ε(2007) 5439/5-11-2007 απόφαση έγκρισης για κοινοτική ενίσχυση από το ΕΤΠΑ (CC1 GR161UPO002).

Η Δημόσια Δαπάνη του προγράμματος συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και από το Ελληνικό Δημόσιο.

Η ανωτέρω αναφερόμενη Δημόσια Δαπάνη κατανέμεται οριζόντια ως ακολούθως :

- κατά 60% δηλ. μέχρι και τα 18.000.000,0 € για τα επιχειρηματικά σχέδια μεμονωμένα ή συνεργατικά που υποβάλλονται από υφισταμένες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις,
- κατά 30% δηλ. μέχρι και τα 9.000.000,00€ για τα επιχειρηματικά σχέδια, μεμονωμένα ή συνεργατικά που υποβάλλονται από υφισταμένες μεσαίες επιχειρήσεις
- και 10% δηλ. μέχρι και τα 3.000.000,00€ για τα επιχειρηματικά σχέδια, μεμονωμένα ή συνεργατικά που υποβάλλονται από μεγάλες επιχειρήσεις υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις του παρόντος.

Σε περίπτωση αδυναμίας κάλυψης ολόκληρου του ποσού σε κάποια από τις παραπάνω τρεις κατηγορίες, το αδιάθετο ποσό θα μεταφέρεται στις υπόλοιπες κατηγορίες σύμφωνα με τις παραπάνω αναλογίες και μέχρι εξαντλήσεως της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης. Αν υπάρξει αδιάθετο ποσό από δύο κατηγορίες, όλο αυτό το ποσό θα κατανεμηθεί στην τρίτη κατηγορία.

Τα ανωτέρω δύναται να τροποποιούνται / ανακατανέμονται με Απόφαση του Υπουργού ή του αρμοδίου Αναπληρωτή Υπουργού ή Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός θα διατεθεί για την ένταξη των προτάσεων σύμφωνα με την κατάταξη τους ανάλογα με τους διατιθέμενους πόρους σε κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα όπως ανωτέρω αποτυπώνονται.

Στην ανωτέρω διαδικασία κατανομής και για κάθε περίπτωση **συμμετέχουν μόνο οι προτάσεις που έλαβαν τουλάχιστον το 50% (ή το 55% σε περίπτωση συνεργασιών) της μέγιστης δυνατής βαθμολογίας για τις περιπτώσεις μεμονωμένων προτάσεων ή προτάσεων στα πλαίσια συνεργασιών αντίστοιχα.** Στο πρόγραμμα εντάσσονται οι προτάσεις που έλαβαν την μεγαλύτερη βαθμολογία μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού ανά επιχειρησιακό πρόγραμμα. Δηλαδή, η βαθμολογία βάσης (50% ή 55% αντίστοιχα) αποτελεί αναγκαία, αλλά όχι ικανή συνθήκη για την ένταξη μιας πρότασης στο πρόγραμμα.

**Το πρόγραμμα δεν προβλέπει επιλαχούσες προτάσεις.**

### **3 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

Για την δημοσιοποίηση και υλοποίηση του Προγράμματος «Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα των Επιχειρήσεων II» εφαρμόζονται οι ρυθμίσεις του ακόλουθου θεσμικού κοινοτικού και εθνικού πλαισίου που αφορά στις κρατικές ενισχύσεις και την συγχρηματοδότηση έργων από τα ευρωπαϊκά Ταμεία, όπως ισχύουν κατά τον χρόνο δημοσίευσης της παρούσας προκήρυξης. Αναλυτικότερα αναφέρονται τα ακόλουθα:

- Ν. 3614/2007 (Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2007 – 2013) (ΦΕΚ 267/Α), όπως εκάστοτε ισχύει,
- Η απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών ΥΠΑΣΥΔ 14053/ΕΥΣ/1749/27.03.08 (ΦΕΚ 540/Β/2008) όπως ισχύει ,
- Ο Ν.2438/96 (ΦΕΚ 211/Α),
- Ο Ν. 2308/95 (ΦΕΚ 114/Α),
- Το Π.Δ. 93/97 (ΦΕΚ 92/Α),
- Το Π.Δ. 98/1996 (ΦΕΚ 77/Α),
- Ο Ν.2244/94 (ΦΕΚ 168Α) όπως ισχύει.
- Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ.1998/2006 της Επιτροπής - Ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (De Minimis aid), για την εφαρμογή του οποίου καθώς και για το σύστημα του ελέγχου σώρευσης ισχύουν τα αναγραφόμενα στο Παράρτημα II.

- Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 800/2008 της Επιτροπής της 6<sup>ης</sup> Αυγούστου 2008 (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής κατά κατηγορία) και ειδικότερα το άρθρο 14.
- Ο Κανονισμός (ΕΚ) 1080/2006 (Κανονισμός για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, όπως αντικαθιστά τον Καν. 1783/99), όπως ισχύει.
- Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ.1828/2006 της Επιτροπής της 8.12.2006 (ΕΕΕΕ L 317/27.12.2006) “για τη θέσπιση κανόνων σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού ΕΚ 1083/2006 του Συμβουλίου της 11.7.2006 περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και του κανονισμού ΕΚ 1080/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης όπως ισχύει.
- Ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου της 11.7.2006 (ΕΕΕΕ L 210/31.7.2006) “Καθορισμός γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής και την κατάργηση του ΕΚ 1260/1999”, όπως ισχύει, και ειδικότερα τα οριζόμενα στο άρθρο άρθρο 34 παρ. 2 του Κανονισμού, βάσει του οποίου υπάρχει η δυνατότητα για υλοποίηση παρεμβάσεων για την αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού (που εμπίπτουν στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο), κατά συμπληρωματικό τρόπο σε σχέση με τις δράσεις των αξόνων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο για την ικανοποιητική υλοποίηση των δράσεων του Άξονα και έως 10% της κοινοτικής χρηματοδότησης αυτού (Ρήτρα Ευελιξίας)».

Επίσης ο Οδηγός έχει λάβει υπόψη του και ισχύουν τα εξής:

1. Τα παρεχόμενα από το πρόγραμμα αυτό κίνητρα έχουν την μορφή χρηματοδοτικών ενισχύσεων για την υλοποίηση συγκεκριμένων επιχειρηματικών σχεδίων. Η χρηματοδότηση, μετά την ολοκλήρωση του έργου, αφορά μη επιστρεπτές επιχορηγήσεις επιλέξιμων δαπανών.
2. Τις απαιτήσεις των στρατηγικών μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων των πέντε προγραμμάτων (ΕΠΑΝ II & 4 ΠΕΠ Μεταβατικής Στήριξης) που χρηματοδοτούν το Πρόγραμμα.
3. Τα κριτήρια διαχωρισμού από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (**ΕΓΤΑΑ**) όπως αναλυτικά αναφέρονται **στο Παράρτημα V** του Παρόντος, όπως ισχύουν.
4. Την υποχρέωση τήρησης από τους δικαιούχους των απαιτήσεων δημοσιότητας, όπως απορρέουν από τον σχετικό Κανονισμό (ΕΚ)1828/2006 (Άρθρα 5-9).
5. Τα οριζόμενα στο άρθρο 16 του Γενικού Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 1083/2006 της 11<sup>ης</sup> Ιουλίου 2006, σχετικά με την πρόβλεψη προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ)<sup>1</sup>.
6. Τον κανονισμό De – Minimis και την υποχρέωση ελέγχου σώρευσης ενισχύσεων. Σύμφωνα με τον Κανονισμό, το συνολικό ποσό των ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που χορηγούνται στην ίδια επιχείρηση (ή σε ίδια δεδομένη επιχείρηση), δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 200.000 ευρώ (ή 100.000 ευρώ για τον

<sup>1</sup> Για περισσότερες πληροφορίες για την νομοθεσία παρέχονται πληροφορίες από την Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία «Ε.Σ.Α.με.Α», Ελ. Βενιζέλου 236, Τ.Κ. 16341 Ηλιούπολη Αθήνα, Τηλ. 210 9949837, Φαξ 2105238967, [www.esaea.gr](http://www.esaea.gr), e-mail: [esaea@otenet.gr](mailto:esaea@otenet.gr)

τομέα των μεταφορών) μέσα σε μία τριετία (τρέχον οικονομικό έτος και τα (αμέσως) προηγούμενα δύο (2) οικονομικά έτη πριν από την ημερομηνία ένταξης της πρότασης. Για τον έλεγχο αυτό λαμβάνονται υπόψη το τρέχον οικονομικό έτος (έτος υπαγωγής) και τα δύο προηγούμενα οικονομικά έτη. Ο έλεγχος σώρευσης του κανονισμού De – Minimis διενεργείται από τον ΕΦΕΠΑΕ πριν την έκδοση απόφασης υπαγωγής αλλά και κατά την ολοκλήρωση, ο οποίος εισηγείται σχετικά στη Επιτροπή Αξιολόγησης και την ΓΓΒ. Αναλυτική παρουσίαση του κανονισμού και των υποχρεώσεων ελέγχου σώρευσης παρατίθεται στο Παράρτημα ΙΙ.

Επίσης, αναλυτικότερη παράθεση των όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων για την εφαρμογή των ανωτέρω αναφερόμενων κανονισμών στον παρόν πρόγραμμα παρατίθεται στα Παραρτήματα ΙΙ – V, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του παρόντος.

#### **4 ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

Το Πρόγραμμα «**Ανταγωνιστικότητα – Εξωστρέφεια των Επιχειρήσεων ΙΙ**» υλοποιείται από τη **Διεύθυνση Μικρών και Μεσαίων Επιχειρήσεων** (Δνση ΜΜΕ) της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας και τον Ενδιάμεσο Φορέα του ΕΠΑΕ (**ΕΦΕΠΑΕ**). Οι δύο αυτοί φορείς θα λειτουργήσουν ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) με βάση το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.

#### **5 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ**

Τα στάδια της διαδικασίας μέχρι την έκδοση της εγκριτικής απόφασης ένταξης στο πρόγραμμα για την υλοποίηση των έργων από τους δικαιούχους είναι τα παρακάτω:

α. ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.

β. ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ: Η Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας δημοσιεύει Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος (προκήρυξη) για συμμετοχή στο Πρόγραμμα.

γ. ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ: Ηλεκτρονική υποβολή των προτάσεων και φυσική υποβολή φακέλων προτάσεων και δικαιολογητικών έως την καταληκτική προθεσμία. **Η ημερομηνία προκήρυξης αποτελεί την ημερομηνία έναρξης των επιλέξιμων δαπανών.**

δ. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ: κατά το στάδιο αυτό θα διενεργείται πρώτον ο έλεγχος επιλεξιμότητας, δικαιολογητικών και τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής, δεύτερον η αξιολόγηση-βαθμολόγηση των επιλέξιμων υποβαλλομένων προτάσεων σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Οδηγού.

ε. ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.

στ. ΕΝΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ. Η ένταξη των προτάσεων θα γίνει με φθίνουσα βαθμολογική κατάταξη μέχρι εξαντλήσεως των διατιθέμενων πόρων ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα όπως αυτά αναφέρονται στο Κεφάλαιο 2 του παρόντος

Οδηγού και ακολούθως θα κοινοποιούνται τα αποτελέσματα αξιολόγησης και οι Αποφάσεις στους υποψηφίους.

## **6 ΤΥΠΙΚΕΣ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ**

### **6.1 Επιλέξιμες Επιχειρήσεις**

Επιλέξιμες προς χρηματοδότηση θεωρούνται οι ακόλουθες κατηγορίες επιχειρήσεων, οι οποίες κατ' αρχήν πρέπει τηρούν τις ακόλουθες:

#### **1) Γενικές προϋποθέσεις επιλεξιμότητας:**

##### **I) Ως προς το μέγεθος και την έναρξη λειτουργίας:**

Όλες οι **νέες και οι υφιστάμενες** πολύ μικρές, μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, που δραστηριοποιούνται νόμιμα εντός της Ελληνικής Επικράτειας, έχουν ιδρυθεί και έκαναν έναρξη δραστηριοτήτων μέχρι και την 01-08-2012 και έκτοτε λειτουργούν αδιαλείπτως μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ηλεκτρονικών αιτήσεων.

Για **τις ανάγκες του παρόντος οδηγού**, ως ημερομηνία σύστασης / έναρξης δραστηριοτήτων (λειτουργίας) της επιλέξιμης επιχείρησης/δραστηριότητας νοείται η ημερομηνία έναρξης δραστηριότητας, που αναγράφεται στη σχετική Βεβαίωση Έναρξης Δραστηριότητας της οικείας Δ.Ο.Υ. Επίσης, για τις ανάγκες του παρόντος οδηγού, **χαρακτηρίζεται ως νέα**, μια επιχείρηση, η οποία κατά την ημερομηνία προκήρυξης του προγράμματος, έχει κλείσει έως και πέντε (5) πλήρεις διαχειριστικές χρήσεις.

##### **II) Ως προς την εταιρική μορφή της επιχείρησης:**

Επιλέξιμες θεωρούνται:

1) οι εταιρικές κερδοσκοπικές επιχειρήσεις (Ανώνυμη Εταιρία, Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης, Ομόρρυθμη Εταιρία, Ετερόρρυθμη Εταιρία, Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρία),

2) οι ατομικές επιχειρήσεις και

3) οι συνεταιρισμοί κερδοσκοπικού χαρακτήρα,

**που τηρούν βιβλία Β ή Γ κατηγορίας (απλογραφικό και διπλογραφικό λογιστικό σύστημα αντιστοίχως, σύμφωνα με τον ισχύοντα ΚΦΑΣ)**, με δραστηριότητα που αντιστοιχεί τουλάχιστον σε έναν από τους επιλέξιμους κατά περίπτωση και κατά αναλογία ως κάτωθι ορίζεται κωδικούς οικονομικής δραστηριότητας.

##### **III) Ως προς την κλάδο οικονομικής δραστηριότητας**

Επιλέξιμες είναι οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της μεταποίησης, των κατασκευών και επιλεγμένων δραστηριοτήτων του εμπορίου και των υπηρεσιών και οι οποίες ταξινομούνται, είτε με βάση την κύρια, είτε με βάση τη δευτερεύουσα ενεργή δραστηριότητά τους σε έναν από τους επιλέξιμους κλάδους του



Προγράμματος, όπως περιγράφονται στον πίνακα των επιλέξιμων κλάδων ΚΑΔ-NACE 2008<sup>2</sup> του Παραρτήματος VI.

Επίσης, τηρουμένων των όρων και προϋποθέσεων του παρόντος δύναται να είναι επιλέξιμες και επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνταν σε μη επιλέξιμο ΚΑΔ, και επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε επιλέξιμη για το πρόγραμμα δραστηριότητα. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες<sup>3</sup> ώστε, πριν την καταληκτική ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολή της πρότασης, να έχουν κάνει έναρξη τουλάχιστον σε μία εκ των επιλέξιμων δραστηριοτήτων του Προγράμματος, Στην κατηγορία αυτή θα εμπίπτουν ως επιλέξιμες και υφιστάμενες επιχειρήσεις με επιλέξιμο ΚΑΔ, ο οποίος όμως ήταν ανενεργός ΑΛΛΑ τεκμηριωμένα έγινε έναρξη δραστηριοτήτων (ενεργοποίηση<sup>4</sup>) πριν την ηλεκτρονική υποβολή της πρότασης. Οι επιλέξιμοι κωδικοί οικονομικής δραστηριότητας (Κ.Α.Δ., NACE 2008, αναθεώρηση 2 όπως ισχύει), θα πρέπει να αναγράφονται στην άδεια λειτουργίας της μονάδας, τη βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος, στα έντυπα φορολογικής δήλωσης (Ε3) ή σε άλλο στοιχείο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας<sup>5</sup>.

## **2) Ειδικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας:**

**A) Μεμονωμένες Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις**, οι οποίες δραστηριοποιούνται στον ελληνικό χώρο στους τομείς της μεταποίησης, των κατασκευών και επιλεγμένων υπηρεσιών (Παράρτημα VI) οι οποίες υποβάλλουν προς αξιολόγηση διακριτό και μεμονωμένο επενδυτικό σχέδιο **χωρίς συνεργασίες ΑΛΛΑ με χαμηλότερο ποσοστό επιχορήγησης** όπως αναλυτικά αναφέρεται στο Κεφ. 7 του παρόντος.

**B) Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες επιχειρήσεις** που δραστηριοποιούνται στον ελληνικό χώρο στον τομέα του **εμπορίου** (βλέπε επιλέξιμους κωδικούς στο Παράρτημα VI), οι οποίες:

### **ΕΙΤΕ:**

- Υποβάλουν προς αξιολόγηση και ένταξη εκτός από δικό τους διακριτό επενδυτικό σχέδιο **ΚΑΙ** σύμφωνο συνεργασίας κοινών ενεργειών αποκλειστικά για τους σκοπούς του προγράμματος, **με τουλάχιστον δύο επιλέξιμες** μικρομεσαίες επιχειρήσεις των περιπτώσεων (Α) ανωτέρω, εκ των οποίων **η μία τουλάχιστον μεταποιητική**, με επιλέξιμη δραστηριότητα όπως περιγράφεται στο Παράρτημα VI του παρόντος.

### **ΕΙΤΕ:**

<sup>2</sup> Οι ανωτέρω αναφερόμενοι Κωδικοί Οικονομικής Δραστηριότητας (Κ.Α.Δ. , NACE 2008 —αναθεώρηση 2 όπως ισχύει), θα πρέπει να αναγράφονται στην άδεια λειτουργίας της επιχείρησης, τη βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος, στα έντυπα φορολογικής δήλωσης (Ε3) ή σε άλλο στοιχείο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας.

<sup>3</sup> Έντυπα Μ3 «Δήλωση Μεταβολής Εργασιών» και Μ6 «Δήλωση Δραστηριοτήτων Επιχείρησης», καταστατικό ή/και τροποποίηση αυτού κοκ.

<sup>4</sup> Π.χ. έναρξη παραγωγικής διαδικασίας, πωλήσεις, άδεια λειτουργίας κτλ...

<sup>5</sup> Η επιλεξιμότητα των κωδικών Κ.Α.Δ. 2008 δύναται να προκύπτει και με την δήλωση μεταβολής εργασιών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ., η οποία θα περιλαμβάνει μόνο την αντιστοίχιση των παλαιών κωδικών δραστηριότητας με τους νέους (δηλαδή από Κ.Α.Δ. 97 σε Κ.Α.Δ. 08) χωρίς να δηλώνεται σε αυτή καμία άλλη μεταβολή των στοιχείων μητρώου του υπόχρεου.

- Υποβάλλουν προς αξιολόγηση διακριτό και μεμονωμένο επενδυτικό σχέδιο **χωρίς συνεργασίες ΑΛΛΑ με χαμηλότερο ποσοστό επιχορήγησης** όπως αναλυτικά αναφέρεται στο Κεφ. 7 του παρόντος.

**Γ) Μεγάλες επιχειρήσεις** οι οποίες δραστηριοποιούνται στον ελληνικό χώρο στους τομείς της μεταποίησης, των κατασκευών και επιλεγμένων υπηρεσιών (Παράρτημα VI), οι οποίες:

**ΕΙΤΕ:**

- Υποβάλουν προς αξιολόγηση εκτός από δικό τους διακριτό επενδυτικό σχέδιο **ΚΑΙ** σύμφωνα συνεργασίας κοινών ενεργειών αποκλειστικά για τους σκοπούς του προγράμματος, **με τουλάχιστον δύο (2)** μικρομεσαίες επιλέξιμες επιχειρήσεις των περιπτώσεων (Α) ανωτέρω, εκ των οποίων **η μία τουλάχιστον μεταποιητική**, με επιλέξιμη δραστηριότητα όπως περιγράφεται στο Παράρτημα VI του παρόντος.

**ΕΙΤΕ:**

- Υποβάλλουν προς αξιολόγηση διακριτό και μεμονωμένο επενδυτικό σχέδιο **χωρίς συνεργασίες ΑΛΛΑ με χαμηλότερο ποσοστό επιχορήγησης** όπως αναλυτικά αναφέρεται στο Κεφ. 7 του παρόντος.

**Δ) Ομάδες Πολύ Μικρών, Μικρών και Μεσαίων (τουλάχιστον τριών (3)) επιχειρήσεων της Περίπτωσης (Α)** οι οποίες υποβάλουν προς αξιολόγηση και ένταξη εκτός από το δικό τους διακριτό επενδυτικό σχέδιο **ΚΑΙ σύμφωνα συνεργασίας κοινών ενεργειών** αποκλειστικά για τους σκοπούς του προγράμματος.

Για όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, δεν αποκλείονται οι επιχειρήσεις που δημιουργήθηκαν από μεταβίβαση, απορρόφηση, συγχώνευση ή/και μετατροπή επιχειρήσεων ακόμα και στην περίπτωση που οι ενέργειες αυτές έλαβαν χώρα μετά την 01/08/2012, και έκτοτε λειτουργούν αδιαλείπτως μέχρι την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των ηλεκτρονικών αιτήσεων. Για τον έλεγχο των παραπάνω ενεργειών είναι απαραίτητη η προσκόμιση στοιχείων και δικαιολογητικών που αποδεικνύουν τη συνέχιση του φορέα της επένδυσης [καταστατικό επιχείρησης, δημοσίευση ΦΕΚ, βεβαίωση έναρξης δραστηριότητας και βεβαίωση μεταβολών (όπου υφίσταται) από την οικεία ΔΟΥ] και ότι ο νέος φορέας προήρθε από φορείς που **το αργότερο έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων είχαν κλείσει τουλάχιστον μία πλήρη διαχειριστική χρήση**. Η μεταβίβαση, απορρόφηση, συγχώνευση ή/και μετατροπή επιχειρήσεων εξετάζεται και ελέγχεται σύμφωνα με τους εν ισχύ κανόνες του εταιρικού δικαίου.

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Προκειμένου να είναι επιλέξιμη μία επιχείρηση **θα πρέπει κατά περίπτωση να συντρέχουν σωρευτικά και αθροιστικά όλα τα κριτήρια επιλεξιμότητας των παραγράφων 6.1, 6.2, και 6.3.**

## 6.2 Συμπληρωματικές Προϋποθέσεις Επιλεξιμότητας

- Δεν είναι επιλέξιμες οι επιχειρήσεις με δραστηριότητες που εξαιρούνται από τον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό και τον Κανονισμό De Minimis (Παραρτήματα II και III του παρόντος Οδηγού).
- Πριν την οποιαδήποτε καταβολή επιδότησης, η επιχείρηση θα πρέπει υποχρεωτικά να είναι κερδοσκοπικού χαρακτήρα, και να έχει βιβλία Β' ή Γ' κατηγορίας.
- Αποκλείονται τα νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα π.χ. σωματεία, σύλλογοι, ΟΤΑ κ.α., καθώς και οι δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμοί.
- Δεν είναι επιλέξιμες οι επιχειρήσεις δικαιόχρησης (**franchising**), καθώς επίσης κοινοπραξίες (όπως ορίζονται στον ΚΦΑΣ) καθώς και οι αστικές μη κερδοσκοπικές εταιρείες.
- Κάθε επιχείρηση **δικαιούται να υποβάλει μία μόνο πρόταση** (ανά ΑΦΜ) είτε μεμονωμένα είτε (διατηρώντας την διακρίτοτητα της) ως εταίρος σε ομαδικό σχήμα. Σε περίπτωση υποβολής από τον ίδιο φορέα (επιχείρηση), περισσότερων προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος, **απορρίπτονται όλες** και οι φάκελοι τίθενται στο αρχείο.
- Σε περίπτωση υποβολής συμφώνων συνεργασίας (περιπτώσεις (Β), (Γ) (Δ), θα πρέπει **υποχρεωτικά** όλα τα επιμέρους διακριτά επενδυτικά σχέδια να **υποβάλλονται στην ίδια περιφέρεια και στον ίδιο εταίρο του ΕΦΕΠΑΕ**.
- Η επιχείρηση **να μην είναι προβληματική**, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 παρ. 2 σημεία 9, 10 και 11 των Κατευθυντήριων Γραμμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2004/С/244/02 (για τον ορισμό της προβληματικής επιχείρησης βλ. Παράρτημα IV του παρόντος Οδηγού).
- Τα υποβαλλόμενα Επενδυτικά Σχέδια θα πρέπει να περιέχουν επιλέξιμες ενέργειες οι οποίες αφορούν νέα προϊόντα / υπηρεσίες ή εν γένει προϊόντα / υπηρεσίες σε νέες αγορές (βλέπε Κεφ. 8 του παρόντος).
- Οι επιχειρήσεις πρέπει να λειτουργούν νόμιμα εντός της Ελληνικής Επικράτειας, έχοντας στην επωνυμία τους άδεια λειτουργίας για τη δραστηριότητά τους ή οποιαδήποτε άλλο έγγραφο για τη νόμιμη λειτουργία τους (π.χ. βεβαίωση των αρμοδίων για απαλλαγή ή ότι έχει υποβληθεί πλήρης φάκελλος για την ανανέωση ή της έκδοση νέας αδειάς).
- Για τις περιπτώσεις που αφορούν μικρό – μεσαίες επιχειρήσεις, επιλέξιμοι θεωρούνται όλοι οι τύποι πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 2 του ορισμού ΜΜΕ του Παραρτήματος I του Κανονισμού 800/2008 που απασχολούν από 0 έως 250 άτομα (εκφραζόμενα σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ)) και το όριο του κύκλου εργασιών τους δεν υπερβαίνει τα 50 εκατομμύρια EUR ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατομμύρια EUR (για τον ορισμό της ΜΜΕ βλ. Παράρτημα III του παρόντος Οδηγού).
- Θα πρέπει να τηρούνται τα όρια σώρευσης σύμφωνα με τον κανονισμό De minimis (βλέπε και Παράρτημα II).

### **6.3 Πρόσθετες προϋποθέσεις για τις περιπτώσεις των σύμφωνων συνεργασίας**

- Για τις συνεργασίες των περιπτώσεων (Β), (Γ) και (Δ) της παρ. (6.1) ανωτέρω ισχύουν συγκεκριμένοι όροι και προϋποθέσεις, οι οποίοι παρατίθενται αναλυτικά στο Παράρτημα VII του παρόντος.
- Σε κάθε σύναψη συνεργασίας των περιπτώσεων (Β) και (Γ) βασική προϋπόθεση είναι να συμμετέχει στην συνεργασία μια τουλάχιστον μεταποιητική επιχείρηση.
- Τα επενδυτικά σχέδια που συμμετέχουν σε μία συνεργασία θα πρέπει να υποβληθούν όλα σε σημεία υποβολής της ίδιας Περιφέρειας. Σε περίπτωση που περιλαμβάνονται εταίροι από διαφορετικές Περιφέρειες της χώρας, τότε θα πρέπει να προεπιλέγεται από τους εταίρους (και να αναφέρεται στο σύμφωνο συνεργασίας) σε ποια περιφέρεια θα υποβληθούν όλες οι προτάσεις (και το σύμφωνο). Σε αυτή την περίπτωση, η υποβολή θα γίνεται υποχρεωτικά σε έναν από τους επτά (7) εταίρους του ΕΦΕΠΑΕ.

## **7 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ - ΥΨΟΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ - ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΣΤΟΧΟΙ ΕΡΓΩΝ**

### **7.1 Προϋπολογισμός έργων**

Στο πλαίσιο του Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ II» ενισχύονται έργα ύψους προϋπολογισμού ύψους επένδυσης ως ακολούθως:

- από **€20.000,00 έως €200.000,00 ευρώ** για επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων που ΔΕΝ εμπίπτουν στους κωδικούς οικονομικής δραστηριότητας 62, 63 και 70 - 70.22, 73 - 73.11.11, 74 – 74.10.1, 74.10.2, 91 (ΚΑΔ – NACE 2008).
- από **€20.000,00 έως €100.000,00 ευρώ** για επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων που εμπίπτουν στους κωδικούς οικονομικής δραστηριότητας 62, 63 και 70 - 70.22, 73 - 73.11.11, 74 – 74.10.1, 74.10.2, 91 (ΚΑΔ – NACE 2008).

Σε κάθε περίπτωση, το ύψος του προϋπολογισμού του προτεινόμενου επενδυτικού σχεδίου δεν δύναται να υπερβαίνει το **60%** του Μέσου Όρου του Κύκλου εργασιών της τελευταίας τριετίας της επιχείρησης ή τουλάχιστον της μίας (1) δωδεκάμηνης πλήρους διαχειριστικής χρήσης που αποτελεί τυπική προϋπόθεση συμμετοχής στο παρόν Πρόγραμμα. Η προϋπόθεση του ανωτέρω ποσοστού ισχύει για τις προτάσεις που υποβάλλονται από όλες τις επιχειρήσεις, είτε στο πλαίσιο μιας συνεργασίας είτε μεμονωμένα.

## 7.2 Ύψος Δημόσιας Δαπάνης - Δημόσια Χρηματοδότηση

Το συνολικό ποσοστό ισοδύναμης Δημόσιας Χρηματοδότησης καθορίζεται από το μέγεθος της επιχείρησης και την σύναψη ή μη συνεργασιών και διαμορφώνεται ως εξής:

1) **Για μεμονωμένα** Επιχειρηματικά Σχέδια της περίπτωσης (Α) του Κεφ. 6 και για όλες τις κατηγορίες των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων:

- 45% του επιλέξιμου προϋπολογισμού για όλη την Επικράτεια.

2) Για την περίπτωση **μεμονωμένων** επενδυτικών σχεδίων χωρίς συνεργασίες, για όλες τις κατηγορίες των Μικρομεσαίων επιλέξιμων **εμπορικών** επιχειρήσεων και για τις μεγάλες επιχειρήσεις (περιπτώσεις (Β) και (Γ)) του Κεφ. 6:

- 35% του επιλέξιμου προϋπολογισμού για όλη την Επικράτεια για την περίπτωση τις εμπορικές ΜΜΕ,
- 30% του προϋπολογισμού για όλη την Επικράτεια για τις μεγάλες επιχειρήσεις.

3) Όλες οι κατηγορίες των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων **και στα πλαίσια σύναψης συνεργασιών** είτε με επιλέξιμες εμπορικές επιχειρήσεις είτε με άλλες μικρομεσαίες επιχειρήσεις (περιπτώσεις (Β) και (Δ) του Κεφ. 6):

- 55% του επιλέξιμου προϋπολογισμού για όλη την Επικράτεια.

4) Για την περίπτωση των συνεργασιών με μεγάλες επιχειρήσεις - συνεργασίες της περίπτωσης (Γ) του Κεφ. 6:

- 45% του επιλέξιμου προϋπολογισμού για όλη την Επικράτεια για τις μεγάλες επιχειρήσεις και,
- 55% του προϋπολογισμού για όλη την Επικράτεια για όλες τις κατηγορίες των ΜΜΕ.

Τα ανωτέρω συνοψίζονται στον ακόλουθο πίνακα:

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΚΛΑΔΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ				
ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΜΕΜΟΝΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ		ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	
	Των κλάδων Μεταποίησης, Επιλέξιμων Υπηρεσιών, Κατασκευών	Των επιλεγμένων κλάδων του Εμπορίου	Συνεργασίες μικρομεσαίων επιχειρήσεων των κλάδων Μεταποίησης, Κατασκευών, επιλέξιμων Υπηρεσιών (τουλάχιστον τρεις)	Συνεργασίες με Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις των κλάδων του Εμπορίου ή με Μεγάλες Επιχειρήσεις Δύο (2) μικρομεσαίες επιχειρήσεις των κλάδων Μεταποίησης, Κατασκευών, Επιλέξιμων Υπηρεσιών μαζί με: <ul style="list-style-type: none"><li>• Είτε μία (1) μικρομεσαία επιλέξιμου κλάδου του Εμπορίου</li><li>• Είτε μία (1) επιλέξιμου κλάδου Μεγάλη επιχείρηση</li></ul>
Πολύ μικρή, μικρή και μεσαία (<250 άτομα)	45%	35%	55%	55%
Μεγάλη (≥250 άτομα)	30%	-	-	45%

Το υπόλοιπο ποσό, πέραν της Δημόσιας Χρηματοδότησης, για την κάλυψη του συνολικού προϋπολογισμού θεωρείται **Ιδιωτική Συμμετοχή** του έργου:

### **Ιδιωτική Συμμετοχή**

- Η ιδιωτική συμμετοχή του δικαιούχου της ενίσχυσης (επιχείρηση) αποδεικνύεται με την εξόφληση των παραστατικών δαπανών σύμφωνα με τα οριζόμενα στον παρόντα Οδηγό.

- Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής, ο δυνητικός δικαιούχος της ενίσχυσης μπορεί να χρησιμοποιήσει ιδίους πόρους (Ιδία Συμμετοχή) ή/και δάνειο (Τραπεζικό Δανεισμό).
- Το δάνειο που θα χρησιμοποιηθεί είναι δυνατόν να υποστηρίζεται από τα χρηματοδοτικά εργαλεία του ΕΣΠΑ, όπως π.χ. α) παροχή εγγύησης της ΕΤΕΑΝ ΑΕ για λήψη επενδυτικού δανείου ή λήψη εγγυητικής επιστολής, β) την παροχή επιχειρηματικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο και ευνοϊκούς όρους.
- **Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός.** Εάν χρησιμοποιηθεί θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σε δημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, αποκλειόμενης της μορφής αλληλόχρεου λογαριασμού. Επιτρέπεται η κίνηση του ανωτέρου δανείου να γίνεται και μέσω αλληλόχρεου λογαριασμού, **εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης,** με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου. Το επενδυτικό δάνειο μπορεί να λαμβάνεται και σε συνάλλαγμα. Σε κάθε περίπτωση, εφόσον η επιχείρηση προσφύγει σε δανεισμό για την κάλυψη του χρηματοδοτικού σχήματος της επένδυσης, είναι υποχρεωμένη να προσκομίσει κατά την υλοποίηση του προγράμματος αντίγραφο της σχετικής σύμβασης με τις απαραίτητες πρόσθετες πράξεις εφόσον η κίνηση του δανείου λάβει χώρα μέσω ανοικτού αλληλόχρεου λογαριασμού.
- **Η δημόσια χρηματοδότηση** καταβάλλεται απευθείας στην επιχείρηση και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε τράπεζα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση της επένδυσης. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στην Τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο επενδυτής είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το Πιστωτικό Ίδρυμα στον αρμόδιο φορέα διαχείρισης και παρακολούθησης του προγράμματος.
- Για το παρόν πρόγραμμα **Δεν** είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, οι δαπάνες τόκων, προμηθειών και λοιπών εξόδων, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του δικαιούχου.
- Οι επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στο Πρόγραμμα μπορούν να κάνουν χρήση των χρηματοοικονομικών εργαλείων του ΕΣΠΑ όπως αυτών της ΕΤΕΑΝ, του Ταμείου Επιχειρηματικότητας και του προγράμματος JEREMI ή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ), τα οποία διατίθενται μέσω των Τραπεζών. Συνοπτικός Πίνακας με τα ενδεικτικά προγράμματα χρηματοοικονομικών εργαλείων του ΕΣΠΑ που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την υποστήριξη της ανάπτυξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς και των εργαλείων που χρηματοδοτούνται από αμιγώς εθνικούς πόρους παρουσιάζεται αναλυτικά στο Παράρτημα VIII.
- Σημειώνεται ότι στην περίπτωση που το **δάνειο εμπεριέχει στοιχεία ενίσχυσης, αυτή θα συνυπολογισθεί κατά την πληρωμή της τελικής δόσης της Δημόσιας Δαπάνης** ώστε η συνολικά καταβληθείσα ενίσχυση να είναι σύμφωνη με

τις διατάξεις περί σώρευσης του Κανονισμού 1998/2006. Σε περίπτωση υπέρβασης των επιτρεπόμενων ορίων, θα εφαρμόζεται η διαδικασία περί «αχρεωστήτως καταβληθέντων» για την ανάκτηση των παρανόμως καταβληθέντων ποσών.

### **7.3 Στόχοι Έργων**

Με την ολοκλήρωση το έκαστο έργο θα πρέπει να είναι διακριτά λειτουργικό και να ικανοποιεί τους στόχους του προγράμματος που του αντιστοιχούν. Συγκεκριμένα, με την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου ή το αργότερο τρεις (3) μήνες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης, η επιχείρηση θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδεικνύει, την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και του Επενδυτικού Σχεδίου και να επιδεικνύει ένα από τα ακόλουθα:

- δελτία παραγγελίας, τιμολόγια ή/και συμβόλαια / σύμφωνα / προσύμφωνα συνεργασίας με εμπορικούς και εν γένει επιχειρηματικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται εκτός της Ελληνικής Επικράτειας
- εμπορικές δεσμεύσεις, B-to-B συνεργασίες και συνέργιες, τεκμηρίωση παρουσίας σε νέες αγορές
- αύξηση τζίρου από προερχόμενου από πωλήσεις σε νέες αγορές ή από νέα προϊόντα.

Τα ανωτέρω ελέγχονται και αξιολογούνται σύμφωνα και με τα οριζόμενα στα Κεφ. 13 του παρόντος.

Η επιχείρηση είναι υποχρεωμένη να παρέχει στοιχεία σχετικά με την αξιολόγηση και έλεγχο των ανωτέρω στόχων.

Σε περίπτωση αρνητικής αξιολόγησης ή αδυναμίας αξιολόγησης με υπαιτιότητα του επενδυτή, η δημόσια επιχορήγηση θα περικόπτεται κατά **10%** (βλ. και Κεφ. 13).

## **8 ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ - ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ**

### **8.1 Επιλέξιμες Ενέργειες και Δαπάνες**

Οι επιλέξιμες ενέργειες αφορούν νέα προϊόντα / υπηρεσίες ή εν γένει προϊόντα / υπηρεσίες σε νέες αγορές και περιλαμβάνουν επενδύσεις που εντάσσονται στις κατωτέρω γενικές κατηγορίες ενεργειών:

- Μηχανολογικός Εξοπλισμός – Ειδικές Εγκαταστάσεις
- Ενέργειες πληροφορικής / τηλεπικοινωνιών
- Ενέργειες σχεδιασμού, πιστοποίησης και συμμόρφωσης προϊόντων / υπηρεσιών και συσκευασίας / ετικέτας. Ενέργειες ποιότητας και πιστοποίησης.
- Ενέργειες (πλην μελετών) προβολής σε αγορές – στόχους.
- Ενέργειες Τεχνικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης.
- Ενέργειες (πλην μελετών) προστασίας ή απόκτησης και χρήσης πατεντών, πνευματικής ιδιοκτησίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.
- Ενέργειες ανάπτυξης εξειδικευμένου προσωπικού και ανθρωπίνων πόρων (μόνο για νέες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις).
- Λοιπές Ενέργειες (μόνο για νέες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις).

Στο **Παράρτημα ΙΧ** αναλύονται περεταίρω οι ανωτέρω ενέργειες καθώς και οι δαπάνες που αντιστοιχούν στις ανωτέρω κατηγορίες ενεργειών, τα επιλέξιμα κόστη, οι επιμέρους περιορισμοί και τα ενδεικτικά παραδοτέα ανά κατηγορία ενέργειας και δαπάνης.

**Υπογραμμίζεται** ότι στην **περίπτωση της σύναψης συνεργασιών**, για τις ανάγκες του παρόντος οδηγού, από τις επιλέξιμες ενέργειες / πεδία που θα περιλαμβάνει η συνεργασία, **εξαιρούνται οι ενέργειες που αφορούν τις κατηγορίες για μηχανολογικό εξοπλισμό, πληροφορική και λειτουργικές δαπάνες.**

## 8.2 ΌΡΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ.

Για κάθε διακριτό επενδυτικό σχέδιο, οι επιλέξιμες δαπάνες καθορίζονται σύμφωνα Κανονισμό αρ.1998/2006 De Minimis aid της Επιτροπής και αναφέρονται σε πάγια και άυλα στοιχεία της επένδυσης καθώς και σε παροχή συμβουλευτικών και άλλων υπηρεσιών και δραστηριοτήτων, οι οποίες εξυπηρετούν αποκλειστικά τις επιλέξιμες ενέργειες που αναφέρονται στο παρόν κεφάλαιο.

Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών **ορίζεται η ημερομηνία προκήρυξης του προγράμματος.** Η έναρξη του Επενδυτικού Σχεδίου (δηλαδή ανάληψη νομικών δεσμεύσεων, παραγγελίες με προκαταβολή, έκδοση τιμολογίων, δελτίων αποστολής, συμβάσεις, πληρωμές κτλ) **ΔΕΝ μπορεί να γίνει πριν την ημερομηνία αυτή. Σε αντίθετη περίπτωση όλες οι δαπάνες, δεσμεύσεις κτλ που αντιστοιχούν σε προγενέστερη ημερομηνία θα απορρίπτονται.**

Κατ' εξαίρεση, όπως ορίζεται ανωτέρω, για τις δαπάνες που εμπίπτουν στην κατηγορία «Λοιπές Ενέργειες / δαπάνες» ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών της κατηγορίας αυτής ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής της Υπουργικής Απόφασης ένταξης του έργου στο Πρόγραμμα.

Ο ακόλουθος Πίνακας (2) παρουσιάζει το μέγιστο δυνατό ποσοστό ενίσχυσης ανά κατηγορία δαπάνης για κάθε διακριτό Επενδυτικό Σχέδιο:

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : Μέγιστο Δυνατό Ποσοστό Ενίσχυσης Ανά Κατηγορία Δαπάνης**

A/A	Κατηγορία Ενέργειας (Δαπάνης)	Μέγιστο επιλέξιμο ποσοστό στον προϋπολογισμό του έργου
1.	Μηχανολογικός & Εργαστηριακός εξοπλισμός – Ειδικές Εγκαταστάσεις	50%
2.	Ενέργειες πληροφορικής/τηλεπικοινωνιών	30 %
3.	Ενέργειες σχεδιασμού και πιστοποίησης προϊόντων / υπηρεσιών και συσκευασίας /ετικέτας – Ενέργειες ποιότητας / πιστοποίησης διαχειριστικών συστημάτων	70%
4.	Ενέργειες προβολής & επικοινωνίας σε αγορές – στόχους	60%
5.	Ενέργειες Τεχνικής και Συμβουλευτικής	30 % και μέχρι του ποσού των



	Υποστήριξης	40.000,0€
6.	Προστασία ή απόκτηση και χρήση πατεντών, πνευματικής ιδιοκτησίας και μεταφοράς τεχνογνωσίας	50%
7.	Ανάπτυξη εξειδικευμένου προσωπικού και ανθρωπίνων πόρων <b>(μόνο για νέες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις).</b>	20%
8.	Λοιπές Ενέργειες / Δαπάνες <b>(μόνο για νέες πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις).</b>	10%

**ΠΡΟΣΟΧΗ:** Επί ποινή αποκλεισμού, η κατανομή του προϋπολογισμού έκαστης πρότασης στις επιλέξιμες δαπάνες θα πρέπει να τηρεί υποχρεωτικά την εξής σχέση:

$$\{(1)+(2)+(3)+(4)+(6)+(7)\} \geq (60\% * Π/Υ)$$

Διευκρινίζεται ότι τα ανωτέρω ποσοστά, όπως αναφέρονται στον Πίνακα (2), είναι τα μέγιστα επιλέξιμα ποσοστά για κάθε κατηγορία δαπάνης. Τα ποσοστά αυτά, ισχύουν κατά την υποβολή και έγκριση του έργου καθώς επίσης και κατά την διαμόρφωση, υποβολή και έγκριση αιτημάτων τροποποιήσεων. Κατά την ολοκλήρωση του έργου ως υποχρέωση θεωρείται το τελικό εγκεκριμένο ποσό. Σε κάθε περίπτωση ο τελικός προϋπολογισμός ολοκλήρωσης έργου δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο προϋπολογισμού που θέτει ο παρών Οδηγός.

Ο εκτελέσιμος προϋπολογισμός σε κάθε κατηγορία δαπάνης μπορεί να είναι μεγαλύτερος από τον εγκεκριμένο (επιδοτούμενο προϋπολογισμό), με την προϋπόθεση ότι το τυχόν υπερβάλλον ποσό θα καλυφθεί με ίδια κεφάλαια.

Κατά την αξιολόγηση θα λαμβάνεται υπόψη η ενότητα και η συσχέτιση του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου, αλλά δεν θα εγκρίνεται οικονομικό αντικείμενο μεγαλύτερο από τα όρια που θέτει ο Οδηγός του προγράμματος.

Στο **Παράρτημα ΙΧ** αναλύονται οι επιτρεπόμενες δαπάνες για την κάθε κατηγορία, τα επιλέξιμα κόστη για αυτές καθώς και οι επιμέρους όροι και περιορισμοί.

Ενδεικτική κατάσταση από παραστατικά και παραδοτέα που υποχρεούται να προσκομίσει η επιχείρηση για την υλοποίηση και πιστοποίηση των δαπανών του έργου, περιγράφονται στο **Παράρτημα Χ** του παρόντος Οδηγού.

Σχετικά με τις κατηγορίες δαπανών (7) και (8) του πίνακα (2) ανωτέρω, ο ΕΦΕΠΑΕ με την συνδρομή και χρήση του ΠΣΚΕ, παρακολουθεί την τήρηση των ορίων της ρήτρας ευελιξίας, όπως αναφέρεται στο Κεφ. 3 του παρόντος.

### 8.3 Εξόφληση Δαπανών

Η εξόφληση κάθε δαπάνης (τμηματική ή ολική), για να είναι επιλέξιμη, πρέπει να ακολουθεί τις διατάξεις του άρθρου 19 και 20 του Ν.3842/2010 (ΦΕΚ 58/Α/23.04.2010) και μπορεί να γίνει μόνο :

Α) Για Φορολογικά στοιχεία αξίας ή λοιπά έγγραφα που εκδίδονται ή συντάσσονται αντί φορολογικών στοιχείων, συνολικής αξίας άνω των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ

(με ΦΠΑ), τα οποία εκδίδονται για συναλλαγές μεταξύ επιτηδευματιών εξοφλούνται μέσω επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών του εκδότη-πωλητή αγαθών ή υπηρεσιών και του λήπτη των αντίστοιχων στοιχείων ή επιταγών που εξοφλούνται.

ΕΙΤΕ :

**Β)** Για Φορολογικά στοιχεία αξίας ή λοιπά έγγραφα που εκδίδονται ή συντάσσονται αντί φορολογικών στοιχείων, συνολικής αξίας **κάτω των τριών** χιλιάδων (3.000) ευρώ (με ΦΠΑ), μπορούν πέραν των ως άνω επιλέξιμων τρόπων, να εξοφλούνται απευθείας στον προμηθευτή και με μετρητά. Στην περίπτωση αυτή για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή.

Οι αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης καθώς και εξειδικευμένοι όροι και προϋποθέσεις παρατίθενται αναλυτικά **στο Παράρτημα XI**.

## **9 ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ**

Η διάρκεια υλοποίησης των εγκεκριμένων έργων ορίζεται **αυστηρά σε 15 - δεκαπέντε** μήνες από την **ημερομηνία υπογραφής της απόφασης ένταξης** της επιχείρησης με δυνατότητα τρίμηνης (3) παράτασης, εφόσον το αίτημα υποβληθεί πριν την τυπική ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου.

## **10 ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ**

Η επενδυτική πρόταση υποβάλλεται με το «Έντυπο Υποβολής» (βλέπε Παράρτημα XIV), το οποίο παράγεται κατά τη διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής από το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων που παρέχει το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

**Η διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής είναι υποχρεωτική** δια μέσου του δικτυακού τόπου [www.ependyseis.gr](http://www.ependyseis.gr).

Προτάσεις που δεν έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά δεν θα αξιολογούνται ενώ κατά την παραλαβή των προτάσεων θα ελέγχεται η τήρηση της υποχρέωσης της ηλεκτρονικής υποβολής.

Για την ηλεκτρονική υποβολή, κάθε ενδιαφερόμενος θα πρέπει να επισκεφθεί τους σχετικούς δικτυακούς τόπους και να λάβει αναλυτική ενημέρωση και οδηγίες αναφορικά με τη διαδικασία ηλεκτρονικής υποβολής της πρότασής του.

Σε τυχόν διαφορές που διαπιστωθούν στο περιεχόμενο μεταξύ της ηλεκτρονικής υποβολής και της έντυπης υποβολής της πρότασης **υπερισχύει** το περιεχόμενο της ηλεκτρονικής υποβολής.

Τα Έντυπο Υποβολής όπως και όλα τα έντυπα της πρόσκλησης, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να τα βρίσκουν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας ([www.yproian.gr](http://www.yproian.gr) ή [www.mindev.gov.gr](http://www.mindev.gov.gr)),
- της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας ([www.ggb.gr](http://www.ggb.gr))
- της ΕΥΔ ΕΠΑΕ ([www.antagonistikotita.gr](http://www.antagonistikotita.gr)),

- του ΕΦΕΠΑΕ ([www.efepae.gr](http://www.efepae.gr)),
- του ΕΣΠΑ ([www.espa.gr](http://www.espa.gr)),
- των εταιρών του ΕΦΕΠΑΕ και των συνεργαζόμενων με τον ΕΦΕΠΑΕ Τραπεζικών Ιδρυμάτων και Φορέων (Βλέπε Παράρτημα XII του Οδηγού).

Ως προθεσμία ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων ορίζεται η 14:00 μμ ώρα της ημέρας που καθορίζεται ως καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής, σύμφωνα με την προκήρυξη του προγράμματος. Σε περίπτωση διαπίστωσης τεχνικού προβλήματος (όπως για παράδειγμα σώρευση αιτημάτων / υποβολών), η προθεσμία αυτή δύναται να παρατείνεται μέχρι την 20:00 μμ ώρα της ημέρας που έχει καθοριστεί ως καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής.

**Μετά τη λήξη της ημερομηνίας και ώρας της ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή προτάσεων.**

Οι προτάσεις που θα αξιολογηθούν θα είναι αυτές οι οποίες έχουν υποβληθεί ηλεκτρονικά και για τις οποίες έχει αποσταλεί εμπρόθεσμα στους τόπους υποβολής ο φυσικός φάκελος και τα σχετικά δικαιολογητικά.

**Ο φυσικός φάκελος υποβάλλεται στο σημείο το οποίο ο επενδυτής δηλώνει στην ηλεκτρονική του υποβολή.**

Τα επενδυτικά σχέδια (φάκελοι υποψηφιότητας) πρέπει υποχρεωτικά να υποβληθούν και σε έντυπη μορφή (ένα αντίγραφο), το αργότερο σε δέκα (10) ημέρες (ημερολογιακές) μετά την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων, **σε έναν από τους εταίρους του ΕΦΕΠΑΕ ανάλογα με τον τόπο υλοποίησης της επένδυσης, με βάση την περιφερειακή αρμοδιότητά του καθώς και στα συνεργαζόμενα με τον ΕΦΕΠΑΕ Τραπεζικά Ιδρύματα και Αναπτυξιακούς Φορείς** (Βλέπε Παράρτημα XII του Οδηγού).

Εναλλακτικά, μπορούν να αποσταλούν ταχυδρομικά στον περιφερειακό αρμόδιο εταίρο του ΕΦΕΠΑΕ (ή στα αντίστοιχα συνεργαζόμενα με τον ΕΦΕΠΑΕ Τραπεζικά Ιδρύματα και Αναπτυξιακούς Φορείς) με συστημένη επιστολή ή με ταχυμεταφορά το αργότερο σε δέκα (10) ημέρες (ημερολογιακές) μετά την καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής των προτάσεων.

Σε περίπτωση που οι καταληκτικές ημερομηνίες είναι αργίες, το δικαίωμα υποβολής παρατείνεται μέχρι και την πρώτη εργάσιμη ημέρα.

Ο φάκελος υποψηφιότητας θα πρέπει να περιλαμβάνει την πρόταση και **πλήρως συμπληρωμένα** τα απαιτούμενα δικαιολογητικά με τη σειρά που περιγράφονται στο Κεφ. 11 και στα Παραρτήματα II, III και XIII του Οδηγού.

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία παραλαβής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει:

- Η ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής να ολοκληρωθεί πριν την καταληκτική ημερομηνία και ώρα ηλεκτρονικής υποβολής προτάσεων.
- Να έχει πραγματοποιηθεί η υποβολή/αποστολή του Φακέλου υποψηφιότητας, μέσα στα χρονικά περιθώρια που ορίζονται.

Στην περίπτωση υποβολής δικαιολογητικών ιδιοχείρως, αυτά θα πρωτοκολλούνται κατά την παραλαβή τους, ως εισερχόμενα έγγραφα στο κεντρικό πρωτόκολλο των κατά τόπους εταιρών του ΕΦΕΠΑΕ. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης αυτών θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Στην περίπτωση αποστολής, ως ημερομηνία υποβολής θεωρείται η ημερομηνία που αναγράφεται στη σφραγίδα αποστολής ταχυδρομείου (ΕΛΤΑ-συστημένη αποστολή) ή στο παραστατικό αποστολής της εταιρείας ταχυμεταφοράς, η οποία θα πρέπει να

είναι ευδιάκριτη. Η απόδειξη αποστολής των ΕΛΤΑ ή της εταιρείας ταχυμεταφοράς θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής. Αντίστοιχα, οι Προτάσεις που θα αποσταλούν μετά την παραπάνω ημερομηνία θεωρούνται εκπρόθεσμες και δεν αξιολογούνται. Ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται εγγράφως με σχετική επιστολή από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Στην περίπτωση υποβολής και αποστολής (ταχυδρομικά ή με ταχυμεταφορά) ο φάκελος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

<p><b>ΦΑΚΕΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ – ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (II)»</b></p> <p><b>Επωνυμία Επιχείρησης</b> «.....»</p> <p><b>ΑΦΜ</b> «.....»</p> <p><b>Κωδικός Πρότασης<sup>(1)</sup></b> : «.....»</p> <p><b>Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής</b> «.....»</p> <p><b>Κωδικός (ΚΑΔ) επιλέξιμης Οικονομικής Δραστηριότητας</b> «.....»</p> <p><b>Συnergασίες</b> : <b>Ναι / ΟΧΙ</b> «.....»</p>
---

(1) Είναι ο κωδικός που θα παραχθεί κατά την ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής.

Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής και φυσικής υποβολής φακέλων, αρχίζει άμεσα από τον ΕΦΕΠΑΕ η διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών.

Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων, οι δυνητικοί δικαιούχοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά από τον ΕΦΕΠΑΕ, οι οποίοι οφείλουν εντός 7 (επτά) **εργάσιμων** ημερών από την λήψη της επιστολής να προσκομίσουν είτε αυτοπροσώπως, είτε ταχυδρομικά (σφραγίδα ταχυδρομείου) τα σχετικά δικαιολογητικά.

Όταν οι ελλείψεις αυτές αφορούν δικαιολογητικά που αντιστοιχούν στα υπ. Αρ. Α/Α (1, 2, 3, 4, 11 και 12) του Κεφαλαίου 11 κατωτέρω, τότε η πρόταση θα τίθεται αυτόματα στο αρχείο και δεν θα αξιολογείται.

Η διαδικασία ελέγχου δικαιολογητικών οφείλει να ολοκληρωθεί εντός (20) είκοσι ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία λήξης ηλεκτρονικής υποβολής φακέλων.

## 11 ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Α/Α	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1	Έντυπο υποβολής – αίτηση συμμετοχής (επενδυτικό σχέδιο) με υπογραφή από τον Νόμιμο Εκπρόσωπο της επιχείρησης και σφραγίδα αυτής.
2	Ισολογισμοί-αποτελέσματα χρήσης για τα ημερολογιακά έτη (χρήση), 2010, 2011, 2012 (οικονομικά έτη, 2011, 2012, 2013) για όσες επιχειρήσεις έχουν κλείσει τρεις (3) διαχειριστικές χρήσεις. Για αυτές που έχουν κλείσει δύο (2) διαχειριστικές χρήσεις η υποχρέωση υποβολής προσαρμόζεται αντίστοιχα. Σε περιπτώσεις υπερδωδεκάμηνης χρήσης, όπως και περιπτώσεις δωδεκάμηνης αδιάλειπτης λειτουργίας υποβάλλεται σχετικός πίνακας με διαχωρισμό ανά έτος των στοιχείων του κύκλου εργασιών και των κερδών προ φόρων και αποσβέσεων με κατάθεση των σχετικών αθροιστικών ισοζυγίων Δ΄ βαθμού (θεωρημένα για το έτος 2012 και με ανάλογη υπεύθυνη δήλωση περι

	ορθότητας και ακρίβειας των στοιχείων για το έτος 2013).
3	Φορολογικές δηλώσεις και αναλυτικά στοιχεία φορολογίας Ε3, Ε5 (ανάλογα με τη μορφή της επιχείρησης), για τα ημερολογιακά έτη (χρήση) 2010, 2011, 2012 (οικονομικά έτη, 2011, 2012, 2013). Για αυτές που έχουν κλείσει δύο (2) ή μία (1) διαχειριστικές χρήσεις η υποχρέωση υποβολής προσαρμόζεται αντίστοιχα. Σε περιπτώσεις υπερδωδεκάμηνης χρήσης, όπως και περιπτώσεις δωδεκάμηνης αδιάλειπτης λειτουργίας, υποβάλλεται σχετικός πίνακας με διαχωρισμό ανά έτος των στοιχείων του κύκλου εργασιών και των κερδών προ φόρων και αποσβέσεων με κατάθεση των σχετικών αθροιστικών ισοζυγίων Δ' βαθμού (θεωρημένα για το έτος 2012 και με ανάλογη υπεύθυνη δήλωση περί ορθότητας και ακρίβειας των στοιχείων για το έτος 2013).
4	Νομιμοποιητικά Έγγραφα της Επιχείρησης: 1. Έγγραφα σύστασης και εκπροσώπησης σε αντίγραφα σφραγισμένα με τη σφραγίδα της Επιχείρησης. 2. Αντίγραφο καταστατικού ή τελευταίου κωδικοποιημένου καταστατικού της επιχείρησης. Αν δεν υπάρχει κωδικοποίηση, αντίγραφο του καταστατικού και των τροποποιήσεών του. Για τις ατομικές επιχειρήσεις με βιβλία Β' και Γ' κατηγορίας βεβαίωση έναρξης επιτηδεύματος με τις τροποποιήσεις της. 3. Βεβαίωση έναρξης δραστηριότητας / εργασιών και βεβαίωση εγγραφής σε αρμόδιο επιμελητήριο (όπου απαιτείται). 4. Στην περίπτωση κατά την οποία, πριν την ημερομηνία προκήρυξης του προγράμματος ή της υποβολής της αίτησης έλαβαν χώρα ενέργειες όπως: μετατροπή, συγχώνευση, απορρόφηση, μεταβίβαση επιχείρησης, τότε κατατίθεται επιπλέον και οποιοδήποτε στοιχείο τεκμηριώνει τη συνέχιση του φορέα της επένδυσης.
5	Για την τεκμηρίωση εξαγωγικής δραστηριότητας: Εκκαθαριστικές ΦΠΑ για τα ημερολογιακά έτη (χρήση) 2010, 2011, 2012 (οικονομικά έτη 2011, 2012, 2013) ή αντίστοιχη προσαρμογή για διετία ή ένα έτος λειτουργίας.
6	Θεωρημένες καταστάσεις από την Επιθεώρηση Εργασίας για το προσωπικό που αναφέρεται στα Έντυπα Ε7. Οριστική Δήλωση Εκκαθάρισης των ποσών φόρου, τελών χαρτοσήμου και εισφοράς ΟΓΑ που οφείλονται σε εισοδήματα από Μισθωτές Υπηρεσίες (Έντυπο Ε7 και συνημμένη αναλυτική κατάσταση), που υποβάλλεται υποχρεωτικά μία φορά το χρόνο, καθώς και αναλυτικές καταστάσεις Επιθεώρησης Εργασίας για τα ημερολογιακά έτη (χρήση) 2010, 2011, 2012 ή αντίστοιχη προσαρμογή για διετία ή ένα έτος λειτουργίας.
7	Όπου απαιτείται: Δήλωση μεταβολής εργασιών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. η οποία θα περιλαμβάνει μόνο την αντιστοίχιση των παλαιών κωδικών δραστηριότητας με τους νέους (δηλαδή από Κ.Α.Δ. 97 σε Κ.Α.Δ. 08) χωρίς να δηλώνεται σε αυτή καμία άλλη μεταβολή των στοιχείων μητρώου του υπόχρεου.
8	Άδεια λειτουργίας της επιχείρησης εν ισχύ ή νόμιμη απαλλαγή εξ' αυτής. Στην περίπτωση που η άδεια λειτουργίας έχει λήξει χρονικά, θα προσκομίζεται βεβαίωση από την αρμόδια υπηρεσία ότι έχει υποβληθεί πλήρης φάκελος δικαιολογητικών για την ανανέωσή της.
9	Στοιχεία των εταίρων / μετόχων του φορέα της επένδυσης. Σε περίπτωση συμμετοχής εταιρειών παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου και μέχρι ποσοστού 25% του μετοχικού/ εταιρικού κεφαλαίου απαιτείται η προσκόμιση καταστατικού, δήλωση συμμετοχής στο εταιρικό σχήμα και συμφωνίας με όλα τα στοιχεία του φακέλου της πρότασης (βλέπε και άρθρο 3, Παράρτημα ΙΙΙ).
10	Προσφορές / Προτιμολόγια, κόστος συμμετοχής σε εκθέσεις κτλ, για όλες τις δαπάνες με αναλυτική περιγραφή δαπανών ανά είδος και αναγωγή κόστους ανά μονάδα μετρήσεως, όπου απαιτείται. Οι σχετικές προσφορές θα πρέπει να έχουν ληφθεί εντός τριμήνου πριν την υποβολή της επενδυτικής πρότασης. Συνιστάται οι προσφορές να είναι ταξινομημένες με αύξοντα αριθμό προκειμένου να υπάρχει η ευκολία

	συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής φόρμας υποβολής της πρότασης για το σχετικό πεδίο ανάλυσης των δαπανών του επιχειρηματικού σχεδίου.
11	Δήλωση συμμόρφωσης με τον κανονισμό De Minimis και ειδικό Έντυπο δήλωσης σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τον χαρακτηρισμό της επιχείρησης ως Μικρή ή πολύ Μικρή βάσει του ορισμού της ΕΕ (συμπεριλαμβάνεται συμπληρωμένο ειδικό έντυπο – υπεύθυνη δήλωση ελέγχου ανεξάρτητης / συνδεδεμένης / συνεργαζόμενης επιχείρησης) καθώς και παροχή ειδικών στοιχείων ελέγχου σώρευσης κρατικών ενισχύσεων - (Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86 των επιδοτήσεων που έχει λάβει κατά το παρελθόν η επιχείρηση - βλέπε αναλυτικά Παράρτημα XIII του Οδηγού).
12	<b>Κωδικοποιημένες Υπεύθυνες Δηλώσεις</b> του άρθρου 8 το Ν.1599/86 <b>με το γνήσιο της υπογραφής του νομίμου εκπροσώπου</b> στις οποίες θα αναφέρονται στοιχεία απαραίτητα για την ταυτότητα της επιχείρησης και την υλοποίηση του προγράμματος: <ul style="list-style-type: none"> <li>▪ Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86 σύμφωνα με το υπόδειγμα της δήλωσης που αφορά στην ιδιότητα της ΜΜΕ του κανονισμού 800/2008 της Ε.Ε (βλέπε αναλυτικά και Παράρτημα II &amp; III του Οδηγού.)</li> <li>▪ Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86 σύμφωνα με το υπόδειγμα της δήλωσης που αφορά στοιχεία απαραίτητα για την υλοποίηση του προγράμματος (βλέπε αναλυτικά Παράρτημα XIII του Οδηγού.)</li> </ul>
13	Τεκμηρίωση Επιχειρηματικού Σχεδίου (Κριτήρια Αξιολόγησης) (σε φωτοαντίγραφο). Για την καλύτερη τεκμηρίωση του περιεχομένου της πρότασης, ο επενδυτής μπορεί, κατά την κρίση του, να υποβάλει <b>πρόσθετα στοιχεία</b> , σε ειδικό «υποφάκελο τεκμηρίωσης», σημειώνοντας σε ποιο κριτήριο αξιολόγησης αναφέρεται το καθένα
14	<u>Υποχρεωτική υποβολή</u> σύντομου και περιεκτικού εντύπου στρατηγικού σχεδιασμού (Business Plan) στο οποίο αντιστοιχεί το επενδυτικό σχέδιο. Για τις ανάγκες της αξιολόγησης είναι απολύτως αναγκαία ( <u>με συνθήκη αποκλεισμού</u> ) η παράθεση στοιχείων σχετικά με: α) τα βασικά χαρακτηριστικά του προϊόντος / υπηρεσίας προς διεθνή διάθεση, β) συνοπτική περιγραφή της διαδικασίας παραγωγής του προϊόντος ή / και παροχής / διάθεσης της υπηρεσίας, και γ) των βασικών χαρακτηριστικών, παραμέτρων και απαιτήσεων της αγοράς στόχου. Η παράθεση των στοιχείων αυτών δεν πρέπει να ξεπερνάει σε μέγεθος τις 1.500 – 2.000 λέξεις και δύναται να συνοδεύεται από σχετικά παραστατικά / αποδεικτικά στοιχεία. Ενδεικτικά πρέπει να περιλαμβάνονται: <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Σύντομη παρουσίαση της εταιρίας / Συνεργαζόμενου σχήματος,</li> <li>2. Αναγνώριση / παράθεση κινήτρων,</li> <li>3. Επιλογή Κατευθύνσεων (τι επιδιώκεται)</li> <li>4. Ανάδειξη εν δυνάμει πελατών και εμπλεκομένων</li> <li>5. Ανάδειξη αγορών και στόχων</li> <li>6. Καταγραφή θεμάτων τιμολόγησης / πληρωμών και διάθεσης</li> <li>7. Χρονοπρογραμματισμός.</li> </ol>
15	Για την περίπτωση των συνεργασιών: Για κάθε εταίρο όλα τα ανωτέρω (αφού κάθε εταίρος θα έχει αυτοτελές επιχειρηματικό σχέδιο και αυτοτελή ένταξη) ΚΑΙ Αναλυτικό σύμφωνο συνεργασίας στο οποίο κάνουν μνεία και αναφορά και υποβάλουν όλοι οι εταίροι στο οποίο περιλαμβάνονται κατ' ελάχιστον τα αναφερόμενα και προβλεπόμενα στο κεφ. 6 του παρόντος.
16	Στις περιπτώσεις συνδεδεμένων ή/και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα τον ορισμό των ΜΜΕ του Παραρτήματος I του Κανονισμού 800/2008 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2008 θα προσκομίζονται τα φορολογικά στοιχεία (Ε3, Ε5, Ε7, ισολογισμοί) και τα κατά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σχετικά με την εταιρική/ μετοχική σύνθεση, νόμιμη εκπροσώπηση και διαχείριση, για το σύνολο των επιχειρήσεων που είναι συνεργαζόμενες ή/και συνδεδεμένες με την επιχείρηση που υπέβαλλε το επιχειρηματικό σχέδιο-πρόταση για χρηματοδότηση στο παρόν πρόγραμμα μαζί με τη σχετική Υπεύθυνη Δήλωση που προβλέπεται στον Κανονισμό (ΕΚ) 800/2008 της Ε.Ε.(βλ.α/α 12)

**Για όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, επισημαίνεται ότι :**

- Οι προσφορές για τον εξοπλισμό/λογισμικό πρέπει να είναι αναλυτικές με αναφορά στα τεχνικά χαρακτηριστικά των μηχανημάτων/λογισμικών συνοδευόμενες από τα σχετικά prospectus.
- Οι προσφορές για την τεχνογνωσία που θα αποκτηθεί θα πρέπει να είναι αναλυτικές.
- Οι προσφορές για την εκπόνηση μελετών (όπως περιγράφονται στην ενότητα των επιλέξιμων ενεργειών και δαπανών) από συμβούλους θα πρέπει υποχρεωτικά να περιλαμβάνουν: ανάλυση κόστους, μεθοδολογία, σκοπό και τεκμηρίωση σκοπιμότητας μελέτης, ανάλυση περιεχομένου και πεδίων που θα εξεταστούν από την εν λόγω μελέτη, είδος έρευνας (πρωτογενή ή/και δευτερογενή) και επιστημονικά εργαλεία που θα χρησιμοποιηθούν.
- Οι προσφορές για την εκπόνηση μελέτης για την απόκτηση διαχειριστικών συστημάτων και σημάτων συμμόρφωσης θα πρέπει να περιέχουν πλήρη μεθοδολογία, ανάλυση κόστους και σχετικά περιεχόμενα της μελέτης **και να καταλήγουν σε απόκτηση πιστοποιητικού / πιστοποίησης.**
- Οι προσφορές από τους φορείς πιστοποίησης διαχειριστικών συστημάτων θα πρέπει να είναι σαφείς ως προς το σύστημα και το σήμα συμμόρφωσης που θα πιστοποιηθεί και ως προς την ανάλυση του κόστους τους και να είναι αποδεδειγμένα από αναγνωρισμένους διαπιστευμένους φορείς.
- Σε περίπτωση συμμετοχής εταιρειών παροχής επιχειρηματικού κεφαλαίου και μέχρι ποσοστού 25% του μετοχικού/ εταιρικού κεφαλαίου απαιτείται η προσκόμιση καταστατικού, δήλωση συμμετοχής στο εταιρικό σχήμα και συμφωνίας με όλα τα στοιχεία του φακέλου της πρότασης.

Για την καλύτερη τεκμηρίωση του περιεχομένου της πρότασης (δικαιολογητικά – σημείο (13)), ο επενδυτής μπορεί, κατά την κρίση του, να υποβάλει **πρόσθετα στοιχεία**, σε ειδικό «υποφάκελο τεκμηρίωσης», σημειώνοντας σε ποιο κριτήριο αξιολόγησης αναφέρεται το καθένα. Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Πιστοποιητικό συστήματος διαχείρισης ποιότητας π.χ. ISO, EMAS (εφόσον υπάρχει)
- Οργανόγραμμα επιχείρησης
- Βεβαιώσεις για τα προσόντα (έτη εργασιακής εμπειρίας, εκπαίδευση, κατάρτιση) των μετόχων ή των εργαζομένων της επιχείρησης. Γίνονται δεκτά άδεια άσκησης επαγγέλματος, ένσημα ή βεβαίωση του ασφαλιστικού φορέα, βεβαιώσεις των τυχόν εργοδοτών θεωρημένες από τις οικείες επιθεωρήσεις εργασίας για το χρονικό διάστημα και την ειδικότητα της απασχόλησης, πτυχία σπουδών, βεβαιώσεις επιμόρφωσης – κατάρτισης (σύμφωνα με τη διευκρινιστική οδηγία 5881/ΕΥΣ1565/03-02-2010 του ΥΠΟΙΑΝ, όπως ισχύει) ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, του ενδιαφερόμενου που να τεκμηριώνει την εμπειρία του όπως παλαιές δηλώσεις Ε3, ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, του ενδιαφερόμενου για την εμπειρία ή / και τις γνώσεις του και την συνάφεια αυτών με το αντικείμενο της προτεινόμενης επένδυσης.
- Απόκτηση δικαιωμάτων τεχνογνωσίας (εφόσον υπάρχουν)
- Κατοχυρωμένες ευρεσιτεχνίες στο όνομα της επιχείρησης (εφόσον υπάρχουν)

- ο Αποδεικτικά συμμετοχής σε εκθέσεις (εφόσον υπάρχουν)
- ο Διαφημιστικά φυλλάδια και prospectus της επιχείρησης (εφόσον υπάρχουν)

Επίσης, σημειώνονται τα ακόλουθα:

**Σημείωση 1:** Στη περίπτωση που από το δικαιολογητικό (12) προκύπτει ότι η επιχείρηση ανήκει σε οικισμό ΟΠΑΑΧ, τότε η εξέταση θα προχωρά στο κλαδικό κριτήριο και στο κριτήριο του προϋπολογισμού (βλέπε Παράρτημα V του Οδηγού).

**Σημείωση 2 :** Η πληρότητά του φακέλου αποτελεί ουσιαστικό και κρίσιμο στοιχείο αξιολόγησης και βαθμολόγησης κατά την αξιολόγηση της πρότασης. Η μη υποβολή αναλυτικών και τεκμηριωμένων προσφορών σύμφωνα με τις παραπάνω επισημάνσεις ή η έλλειψη δικαιολογητικών, δύνатаι να οδηγήσει σε απόρριψη της σχετικής δαπάνης ή και ολόκληρης της πρότασης.

**Σημείωση 3:** Σε κάθε περίπτωση ο ΕΦΔ υλοποίησης του Προγράμματος διατηρεί το δικαίωμα διασταύρωσης και ελέγχου της ακρίβειας των υποβαλλόμενων στοιχείων σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή μετά την υποβολή της πρότασης

Τυποποιημένο Υπόδειγμα των ανωτέρω αναφερόμενων υπεύθυνων δηλώσεων και των ειδικών εντύπων υποβολής των ανωτέρω αναφερόμενων δικαιολογητικών παρατίθενται στα Παραρτήματα II, III και XIII του παρόντος.

## **12 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ**

Η αξιολόγηση των προτάσεων γίνεται ηλεκτρονικά και η κλήρωση – ανάθεση προτάσεων για αξιολόγηση θα διενεργείται με ηλεκτρονική διαδικασία. Η ΓΓΒ έχει την ευθύνη της αξιολόγησης των προτάσεων, της έκδοσης της απόφασης ένταξης καθώς και της τροποποίησης ή ανάκλησης αυτής.

### **12.1 Αξιολογητές - Μητρώο -Επόπτες Αξιολόγησης**

Οι αξιολογήσεις των υποβαλλομένων προτάσεων διενεργούνται από αξιολογητές, οι οποίοι προέρχονται κατόπιν ηλεκτρονικής κλήρωσης μεταξύ των μελών του μητρώου αξιολογητών του ΕΦΕΠΑΕ, που διατηρεί για τις δράσεις του ΕΣΠΑ και έχουν εμπειρία σχετική με το περιεχόμενο της προκήρυξης.

Το μητρώο μπορεί να διευρύνεται ή να επικαιροποιείται για την εξυπηρέτηση των αναγκών του παρόντος οδηγού και εγκρίνεται από την ΕΥΔ – ΕΠΑΕ. Προβλέπεται διαδικασία / σύστημα εκπαίδευσης και αξιολόγησης των αξιολογητών που θα χρησιμοποιηθούν, καθώς και σύστημα επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη ορθής εκτέλεσης του προβλεπόμενου για τους αξιολογητές έργου.

Ο ΕΦΕΠΑΕ αναλαμβάνει τις ενέργειες οι οποίες απαιτούνται για την διοργάνωση και υποστήριξη της διαδικασίας αξιολόγησης, και έχει την ευθύνη της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων. Σε



κάθε περίπτωση είναι ευθύνη του ΕΦΕΑΠΕ να διασφαλίζεται κατά την αξιολόγηση ότι ο αξιολογητής δεν ταυτίζεται με το συντάκτη της πρότασης επένδυσης.

Η διαδικασία Αξιολόγησης περιλαμβάνει και Επόπτες Αξιολόγησης με αντικείμενο την ορθή τήρηση της διαδικασίας αξιολόγησης οι οποίοι επιλέγονται από το προσωπικό του ΕΦΕΠΑΕ ή/και του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

### **12.2 Έλεγχος τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής**

Ο έλεγχος των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής (π.χ. για την ιδιότητα της ΜΜΕ, της μη προβληματικής επιχείρησης κλπ) διενεργείται από τον ΕΦΕΠΑΕ. Σε περίπτωση που μία πρόταση δεν πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις του Οδηγού δεν προχωρεί σε περαιτέρω στάδιο αξιολόγησης και τίθεται στο αρχείο.

### **12.3 Έλεγχος δικαιολογητικών συμμετοχής**

Ο έλεγχος των απαραίτητων δικαιολογητικών των υποβαλλομένων προτάσεων, πριν το στάδιο της αξιολόγησης, διενεργείται από τον ΕΦΕΠΑΕ.

Αν υπάρχουν ελλείψεις δικαιολογητικών, ενημερώνεται **ηλεκτρονικά** (με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο) ή με χρήση τηλεομοιοτυπίας σε αριθμό κλήσης που θα δηλώσει ο ενδιαφερόμενος, ο οποίος υποχρεούται να ανταποκριθεί εντός επτά (7) ημερολογιακών ημερών από την ειδοποίηση. Σε περίπτωση μη προσκόμισης των στοιχείων που ζητούνται, έως την ταχθείσα προθεσμία, οποιαδήποτε έλλειψη δικαιολογητικού που δεν επιτρέπει την εξαγωγή συμπεράσματος για την τήρηση των ειδικών προϋποθέσεων συμμετοχής στη δράση, χαρακτηρίζεται ως ουσιώδης, με συνέπεια τη μη περαιτέρω αξιολόγηση του προτεινόμενου έργου και τη διαβίβαση της πρότασης στην αρμόδια Επιτροπή Αξιολόγησης με εισήγηση απένταξης.

### **12.4 Επιτροπή Αξιολόγησης**

Για τις ανάγκες της εγκριτικής διαδικασίας του προγράμματος, δημιουργείται 5μελής Επιτροπή Αξιολόγησης, η οποία ορίζεται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις με σχετικές αποφάσεις που εκδίδονται από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας.

Τα τρία (3) από τα (5) μέλη της Επιτροπής ορίζονται κατόπιν εισήγησης της Δ/σης ΜΜΕ της ΓΓΒ και είναι υποχρεωτικά υπάλληλοι της ΓΓΒ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Τα υπόλοιπα δύο (2) μέλη της Επιτροπής είναι υποχρεωτικά υπάλληλοι του ΕΦΕΠΑΕ που ορίζονται κατόπιν εισήγησης των αρμοδίων υπηρεσιών του ΕΦΕΠΑΕ.

Με την ίδια απόφαση ορισμού των μελών της Επιτροπής ορίζονται και τα αντίστοιχα αναπληρωματικά μέλη.

Χωρίς δικαίωμα ψήφου δύναται να συμμετέχει στην Επιτροπή Αξιολόγησης και αρμόδιο στέλεχος από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠΑΕ (ΕΥΔ ΕΠΑΕ), καθώς και ένας εκπρόσωπος των Συνδέσμων Εξαγωγέων.

Για τις ανάγκες του προγράμματος δύναται να ορίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω, και επιπρόσθετες γνωμοδοτικές επιτροπές για την εξέταση των προτάσεων.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης έχει τις εξής αρμοδιότητες:

- Μεριμνά, με την συνδρομή του ΕΦΕΠΑΕ, για κάθε ενέργεια που απαιτείται στο πλαίσιο της οργάνωσης και εποπτείας της διαδικασίας Αξιολόγησης.
- Επικυρώνει τον κατάλογο των προτάσεων που απορρίφθηκαν κατά το 1ο στάδιο ελέγχου των τυπικών προϋποθέσεων συμμετοχής και των δικαιολογητικών.
- Γνωμοδοτεί επί των προτάσεων ως προς την εγκυρότητά τους, μετά το στάδιο της αξιολόγησης/βαθμολόγησης, έχοντας τη δυνατότητα απόρριψης σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις συμμετοχής.
- Λαμβάνει γνώση και επικυρώνει τα επιχειρηματικά σχέδια στα πλαίσια συνεργατικών σχημάτων.
- Διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη σε περιπτώσεις για τις οποίες εγείρονται αμφισβητήσεις.
- Οριστικοποιεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου και βαθμολογίας των προτάσεων σύμφωνα με τα οριζόμενα στον οδηγό (παρ. 12.5).

Οι γνωμοδοτήσεις της Επιτροπής πρέπει να αφορούν στο σύνολο της πρότασης και να είναι επαρκώς αιτιολογημένες.

Η Επιτροπή Αξιολόγησης βρίσκεται σε απαρτία και μπορεί να συνεδριάσει όταν παρευρίσκονται τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της τα οποία έχουν δικαίωμα ψήφου εκ των οποίων υποχρεωτικά ένα μέλος προερχόμενο από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και ένα από τον ΕΦΕΠΑΕ.

## **12.5 Διαδικασία αξιολόγησης και βαθμολόγησης των προτάσεων**

### **A) Αξιολογητές**

Βασικές αρχές που διέπουν τη διαδικασία αξιολόγησης είναι οι εξής:

- Οι υποβληθείσες προτάσεις, οι οποίες τηρούν τις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής, εξετάζονται και βαθμολογούνται από δύο διαφορετικούς αξιολογητές, στους οποίους η αξιολόγηση ανατίθεται υποχρεωτικά με κλήρωση η οποία γίνεται με ηλεκτρονικό τρόπο.
- Τα Ε/Σ που υποβάλλονται στα πλαίσια συνεργασιών θα κληρώνονται / αξιολογούνται από τους ίδιους αξιολογητές.
- Κάθε πρόταση αξιολογείται και βαθμολογείται με βάση τα κριτήρια του παρόντος Οδηγού.
- Κάθε κλήρωση για χρέωση πρότασης σε αξιολογητή, λαμβάνει χώρα από τους υπεύθυνους της διαδικασίας, τη στιγμή της διενέργειας της αξιολόγησης. Κανένα εμπλεκόμενο μέρος δε γνωρίζει εκ των προτέρων το φυσικό πρόσωπο που θα αναλάβει την αξιολόγηση.
- Σε περίπτωση που η απόκλιση της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών είναι πάνω από 25% του άριστα, η πρόταση ανατίθεται, με την ίδια διαδικασία της κλήρωσης, σε τρίτο αξιολογητή, και ως επικρατούσες προς περαιτέρω χρήση αξιολογήσεις θεωρούνται εκείνες όπου οι βαθμολογίες εμφανίζουν την μικρότερη μεταξύ τους απόκλιση.

- Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σε ειδικούς, ελεγχόμενους χώρους που θα διατεθούν για το σκοπό αυτό και η όλη διαδικασία θα εποπτεύεται από αρμόδιους επόπτες.
- Από τη στιγμή της χρέωσης μιας πρότασης, έως και την ολοκλήρωση της αξιολόγησης δεν είναι επιτρεπτή η έξοδος από τους προβλεπόμενους χώρους, η χρήση κινητών τηλεφώνων και η οποιαδήποτε επικοινωνία του αξιολογητή με άλλα πρόσωπα. Σε περίπτωση αναγκαστικής διακοπής της αξιολόγησης, ακυρώνεται η σχετική διαδικασία και η πρόταση αναδρομολογείται προς νέα χρέωση.
- Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης των προτάσεων από τους αξιολογητές όλες οι προτάσεις εισάγονται στην Επιτροπή Αξιολόγησης για εξέταση σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 12.4 του παρόντος Οδηγού.

## **B) Εισηγητές**

Στην Επιτροπή Αξιολόγησης εισάγεται κατάσταση με όλες τις αξιολογηθείσες προτάσεις. Οι εισηγητές είναι κατάλληλα εξουσιοδοτημένα άτομα (**εισηγητές**), οι οποίοι έχουν την ιδιότητα του / της υπαλλήλου του ΕΦΕΠΑΕ ή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας. Κάθε εισήγηση, για κάθε πρόταση, υποχρεωτικά περιλαμβάνει:

1. Τα βασικά χαρακτηριστικά της κάθε πρότασης.
2. Το βαθμό που έβαλε στην πρόταση ο κάθε αξιολογητής
3. Το Μ.Ο. της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών.
4. Τον προτεινόμενο προϋπολογισμό από κάθε αξιολογητή και την αναλογούσα δημόσια επιχορήγηση.
5. Παρουσίαση του εισηγητή σχετική με τον προϋπολογισμό, την τακτοποίησή του σε σχέση με το φυσικό αντικείμενο, και την κατανομή του ανά τμήμα του φυσικού αντικείμενου και ανά κατηγορία δαπάνης, ως εξής:
  - Σε περίπτωση που οι προτεινόμενοι από τις 2 επικρατούσες αξιολογήσεις προϋπολογισμοί αποκλίνουν λιγότερο από το 25% του αρχικού προϋπολογισμού της πρότασης, ο προϋπολογισμός ταυτίζεται με τον μέσο όρο των προτεινόμενων 2 προϋπολογισμών .
  - Σε αντίθετη περίπτωση, ο εισηγητής προτείνει προϋπολογισμό, ο οποίος κινείται μεταξύ των αντιστοίχων προτάσεων των δύο επικρατουσών αξιολογήσεων.

Σε κάθε περίπτωση αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ να διασφαλίζεται ότι ο εισηγητής δεν ταυτίζεται με τον αξιολογητή της πρότασης.

## **Γ) Επιτροπή Αξιολόγησης**

Η τελική βαθμολογία κάθε πρότασης και ο προϋπολογισμός της οριστικοποιούνται από την Επιτροπή Αξιολόγησης, ως κάτωθι :

1. Εφόσον η απόκλιση της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών επί της άριστης βαθμολογίας είναι ίση ή μικρότερη του 25%, τότε η τελική βαθμολογία είναι ο Μ.Ο. των δύο αξιολογητών.
2. Εφόσον η απόκλιση της βαθμολογίας των δύο αξιολογητών είναι πάνω από 25% τότε η πρόταση ανατίθεται σε τρίτο αξιολογητή και ως οριστική

βαθμολογία θεωρείται ο Μ.Ο. των 2 βαθμολογιών που εμφανίζουν την μικρότερη απόκλιση.

3. Έγκριση του προτεινόμενου από τον εισηγητή προϋπολογισμού, στην περίπτωση που οι προτεινόμενοι από τις δύο επικρατούσες αξιολογήσεις προϋπολογισμοί αποκλίνουν λιγότερο από το 25% του αρχικού προϋπολογισμού της πρότασης, και αυτός συμπίπτει με τον μέσο όρο των προτεινόμενων από τους 2 αξιολογητές προϋπολογισμών.
4. Έγκριση του προτεινόμενου από τον εισηγητή προϋπολογισμού στις υπόλοιπες περιπτώσεις, με δυνατότητες δειγματοληπτικής εξέτασης περιπτώσεων μία προς μία και διεύρυνσης του αρχικού δείγματος ανάλογα με τα ευρήματα. Σε κάθε περίπτωση, ο οριστικοποιούμενος προϋπολογισμός θα κινείται μεταξύ των αντιστοίχων προτάσεων των δύο επικρατουσών αξιολογήσεων.
5. Σε περίπτωση που η Επιτροπή διατηρεί αμφιβολίες για την αξιολόγηση κάποιας επενδυτικής πρότασης έχει το δικαίωμα είτε να λάβει γνώση του συνολικού φακέλου της πρότασης είτε να ζητήσει πρόσθετα στοιχεία / επεξηγήσεις από τους εισηγητές και τον ΕΦΕΠΑΕ.
6. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί σοβαρό λάθος (αμφισβήτηση) στην εφαρμογή των κριτηρίων αξιολόγησης και στην βαθμολόγηση των προτάσεων από τον ΕΦΕΠΑΕ, η Επιτροπή έχει τη δυνατότητα αιτιολογημένης αναπομπής της πρότασης, προκειμένου αυτή να αξιολογηθεί εκ νέου. Η νέα αξιολόγηση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί από αξιολογητές του ΕΦΕΠΑΕ, οι οποίοι δεν συμμετείχαν στην αρχική αξιολόγηση της πρότασης.
7. Η Επιτροπή Αξιολόγησης οριστικοποιεί ομαδικά τελικούς βαθμούς και προϋπολογισμούς των προτάσεων εκτός των περιπτώσεων στις οποίες απαιτείται εξέταση σύμφωνα με τα παραπάνω οριζόμενα.

### **Ολοκλήρωση αξιολόγησης - βαθμολόγησης**

Μετά την ολοκλήρωση της αξιολόγησης η Επιτροπή Αξιολόγησης με τη συνδρομή του ΕΦΕΠΑΕ, συντάσσει πρακτικό, που περιλαμβάνει :

- βαθμολογική κατάταξη των προτάσεων.
- για τις επιλέξιμες προτάσεις (όσες δηλαδή συγκεντρώνουν βαθμολογία άνω του 50 ή του 55 αντίστοιχα και δεν έχουν προβλήματα επιλεξιμότητας) λεπτομερή καταγραφή του εγκεκριμένου προϋπολογισμού κατά κατηγορία δαπανών.
- για τις μη επιλέξιμες προτάσεις ή δαπάνες τη σχετική τεκμηρίωση.

Η τελική κατάταξη των προτάσεων γίνεται χωριστά για τις κατηγορίες επιχειρήσεων, μεγάλες, μεσαίες, μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις:

- α) Για τις 8 περιφέρειες του ΕΠΑΝ συνολικά
- β) Για τις 5 περιφέρειες μεταβατικής στήριξης με βάση το διαθέσιμο προϋπολογισμό κάθε περιφέρειας.

Οι προκύπτοντες κατάλογοι των προς χρηματοδότηση προτάσεων, με τα πρακτικά αξιολόγησης των Επιτροπών Αξιολόγησης διαβιβάζονται από την αρμόδια Διεύθυνση στον Υπουργό, Αναπληρωτή ή Υφυπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, ο οποίος με απόφασή του εντάσσει τα έργα στο πρόγραμμα.

Μετά την έκδοση της Υπουργικής Απόφασης, με την οποία εντάσσονται συνολικά τα έργα στο πρόγραμμα, δημοσιεύονται στοιχεία των εγκεκριμένων έργων στο Δικτυακό τόπο [www.ggb.gr](http://www.ggb.gr) καθώς και στο διαδικτυακό τόπο των ΕΦΔ. Ακολούθως ενημερώνονται όλοι οι ενδιαφερόμενοι δυνητικοί δικαιούχοι με σχετικές εγκριτικές ή απορριπτικές επιστολές, από τον Ενδιάμεσο Φορέα Διαχείρισης (ΕΦΕΠΑΕ):

- Στην περίπτωση των ενταγμένων έργων, αναφέρεται το τελικώς εγκεκριμένο φυσικό και οικονομικό αντικείμενο καθώς και η αιτιολογία για τις τυχόν περικοπές σε σχέση με τον υποβαλλόμενο προϋπολογισμό.
- Στην περίπτωση των μη ενταγμένων έργων, αναφέρεται ο ακριβής λόγος απόρριψης.
- Αιτήσεις επιχειρήσεων για υπαγωγή οι οποίες έχουν απορριφθεί δεν επανεξετάζονται.

Οι επιχειρήσεις των οποίων τα αιτήματα χρηματοδότησης εγκριθούν, αποδέχονται ανεπιφύλακτα πως η έγκριση χρηματοδότησης συνεπάγεται δημοσίευση της επωνυμίας της εταιρείας τους, του τίτλου της πράξης και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης, στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (τουλάχιστον στην ιστοσελίδα του ΕΠΑΝ II, [www.antonistikotita.gr](http://www.antonistikotita.gr)) ή με άλλον τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2 στοιχείο δ του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006.

## 12.6 Κριτήρια Αξιολόγησης Προτάσεων – Κατάταξη

- Για την αξιολόγηση, χρησιμοποιούνται τρεις βασικές ομάδες κριτηρίων. Κάθε ομάδα έχει το δικό της συντελεστή βαρύτητας και περιλαμβάνει μία σειρά από υπό-κριτήρια.
- Κάθε πρόταση αξιολογείται από δύο αξιολογητές και βαθμολογείται με βάση τα κριτήρια του παρόντος οδηγού.
- Όλα τα κριτήρια βαθμολογούνται σε ακέραια κλίμακα από 0 έως το 10 και στη συνέχεια πολλαπλασιάζονται με τον αντίστοιχο συντελεστή βαρύτητας.
- Η τελική βαθμολογία της πρότασης προκύπτει από το άθροισμα των βαθμολογούμενων κριτηρίων πολλαπλασιαζόμενο επί 10.
- Η μέγιστη τελική βαθμολογία μιας πρότασης με την χρήση των κάτωθι κριτηρίων είναι το 100,00 και το 110,00 στην περίπτωση προσαύξησης, λόγω συνεργασιών.
- Στην περίπτωση αξιολόγησης προτάσεων που υποβάλλονται στα πλαίσια συνεργειών / συνεργασιών προστίθεται πρόσθετο κριτήριο αξιολόγησης σχετικά με το είδος και το όφελος που αναμένεται να δημιουργήσει η συνεργασία. Για κάθε μία από τις συμμετέχουσες στην συνεργασία προτάσεις, η μέγιστη τελική βαθμολογία έκαστης με την χρήση και του κριτηρίου συνέργειας είναι η βαθμολογία της πρότασης X 1,1 κατά μέγιστο. Αυτό προκύπτει διότι μετά την ολοκλήρωση της βασικής αξιολόγησης με την χρήση των καθολικών (για όλες τις περιπτώσεις) κριτηρίων το σύνολο της βαθμολογίας πολλαπλασιάζεται με **συντελεστή από 1 έως 1,1 ανάλογα με την βαθμολογία του κριτηρίου συνέργειας / συνεργασίας.**
- Κατά την διαδικασία αξιολόγησης ορισμένων από τα κάτωθι κριτήρια χρησιμοποιείται η προσέγγιση της δυναμικής άθροισης και όχι της απλής

άθροισης βαθμολογίας. Εξετάζεται και επιβραβεύεται η συνδυαστική δράση και δυναμική που έχει μία επενδυτική πρόταση η οποία ικανοποιεί μία σειρά βασικών και συμπληρωματικής / αθροιστικής ενεργείας κριτηρίων.

- Σε κάθε περίπτωση, για να είναι επιλέξιμη μία πρόταση θα πρέπει να έχει λάβει κατ' αρχήν τουλάχιστον 500 και 50% ή 550 μόρια και 55% αντίστοιχα και ανάλογα με την περίπτωση (βλέπε Κεφ. 3), της άριστης βαθμολογίας (συμπεριλαμβανομένης και της προσαύξησης συνεργείων του 1,10 όπου απαιτείται).

Οι ομάδες κριτηρίων και υπό – κριτηρίων παρουσιάζονται συνοπτικά στον παρακάτω πίνακα και αναλύονται με λεπτομέρεια στο **Παράρτημα XV**

### **Κριτήρια αξιολόγησης και αντίστοιχοι συντελεστές βαρύτητας**

<b>Βαθμολογούμενα Κριτήρια Αξιολόγησης και σχετική βαρύτητα</b>		
<b>Επιχειρήσεις με τουλάχιστον Δύο Διαχειριστικές Χρήσεις</b>		
<b>A/A</b>	<b>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ</b>	<b>Σχετική βαρύτητα</b>
<b>ΟΜΑΔΑ Α΄</b>	<b>Κριτήρια ως προς τις επιδόσεις της επιχείρησης κατά την τελευταία τριετία πριν την υποβολή της πρότασης</b>	<b>25%</b>
<b>1</b>	Ρυθμός μεταβολής κύκλου εργασιών κατά την τελευταία «3ετία»	5%
<b>2</b>	Ποσοστό κερδών προ φόρων & αποσβέσεων κατά την τελευταία τριετία.	5%
<b>3</b>	Μεταβολή απασχόλησης κατά την τελευταία τριετία	5%
<b>4</b>	Επίπεδο υφιστάμενης οργάνωσης και στελέχωσης της επιχείρησης	10%
<b>ΟΜΑΔΑ Β΄</b>	<b>Κριτήρια σχετιζόμενα με τον υφιστάμενο εξωστρεφή προσανατολισμό της επιχείρησης</b>	<b>25%</b>
<b>5</b>	Υφιστάμενη Διεθνής Παρουσία	7%
<b>6</b>	Επίπεδο υπάρχουσας διεθνούς παρουσίας / εμπειρίας	10%
<b>7</b>	Επάρκεια <u>εξειδικευμένων</u> εταιρικών υποδομών και ανθρωπίνων πόρων για την εξυπηρέτηση των διεθνών πωλήσεων / δραστηριοτήτων.	8%
<b>ΟΜΑΔΑ Γ΄</b>	<b>Κριτήρια ως προς την πληρότητα και την βιωσιμότητα του επενδυτικού σχεδίου και τα αναμενόμενα οφέλη και επιπτώσεις</b>	<b>50%</b>
<b>8</b>	Διεθνής Παρουσία και Νέες Εταιρικές Υποδομές	10%
<b>9</b>	Εξωστρεφής Προσανατολισμός του επενδυτικού σχεδίου	10%
<b>10</b>	Πληρότητα σχεδιασμού / προγραμματισμού της επένδυσης	15%
<b>11</b>	Προκύπτοντα οφέλη : Ανταγωνιστικότητα επιχείρησης: - Αξιοποίηση πρωτοποριακών ιδεών ή / και νέων τεχνολογιών στην παραγωγή / παροχή υπηρεσιών - Παρουσία σε νέες αγορές	15%

	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Αναπροσανατολισμός παραγωγικής βάσης / παροχής υπηρεσιών σε νέες αγορές με θετικές προοπτικές.</li> <li>- Ενίσχυση / επέκταση παρουσίας σε ήδη υπάρχουσες αγορές</li> <li>- Αξιοποίηση βιομηχανικής ή / και πνευματικής ιδιοκτησίας</li> <li>- Ποιοτική αναβάθμιση προϊόντων / υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.</li> <li>- Αύξηση παραγωγικής δραστηριότητας</li> <li>- Αξιοποίηση οικολογικών και «πράσινων» ευκαιριών</li> </ul> <p>Συμβολή στην τοπική ανάπτυξη:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Αξιοποίηση τοπικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.</li> <li>- Αξιοποίηση και επέκταση υπάρχουσας τοπικής (περιφερειακής) παραγωγικής δραστηριότητας.</li> </ul>	
ΣΥΝΟΛΟ		100%
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ:	10%
	Εξετάζεται η συμπληρωματικότητα, τα πολλαπλασιαστικά οφέλη και εν γένει η δυναμικότητα των προτεινόμενων συνεργιών	10%
Γενικό Σύνολο		110%

ΚΑΙ,

Βαθμολογούμενα Κριτήρια Αξιολόγησης και σχετική βαρύτητα		
<u>Επιχειρήσεις με Μία διαχειριστική χρήση</u>		
A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ	Σχετική βαρύτητα
<b>ΟΜΑΔΑ Α´</b>	<b>Κριτήρια ως προς τις επιδόσεις της επιχείρησης πριν την υποβολή της πρότασης</b>	<b>25%</b>
1	Ποσοστό κερδών προ φόρων & αποσβέσεων.	5%
2	Προσόντα μετόχων του υπό σύσταση φορέα (εκπαίδευση – εμπειρία)	11%
3	Επίπεδο υφιστάμενης οργάνωσης και στελέχωσης της επιχείρησης.	9%
<b>ΟΜΑΔΑ Β´</b>	<b>Κριτήρια σχετιζόμενα με τον υφιστάμενο εξωστρεφή προσανατολισμό της επιχείρησης</b>	<b>25%</b>
4	- Ποσοστό διεθνών πωλήσεων (μέσος όρος) επί του κύκλου εργασιών της επιχείρησης	7%
5	Επίπεδο υπάρχουσας διεθνούς παρουσίας / εμπειρίας	10%
6	Επάρκεια <u>εξειδικευμένων</u> εταιρικών υποδομών και ανθρωπίνων πόρων για την εξυπηρέτηση των διεθνών	8%

	πωλήσεων / δραστηριοτήτων	
<b>ΟΜΑΔΑ Γ'</b>	<b>Κριτήρια ως προς την πληρότητα και την βιωσιμότητα του επενδυτικού σχεδίου και τα αναμενόμενα οφέλη και επιπτώσεις</b>	<b>50%</b>
<b>7</b>	Διεθνής Παρουσία και Νέες Εταιρικές Υποδομές	10%
<b>8</b>	Εξωστρεφής Προσανατολισμός του επενδυτικού σχεδίου	10%
<b>9</b>	Πληρότητα σχεδιασμού / προγραμματισμού της επένδυσης.	15%
<b>10</b>	<p>Προκύπτοντα οφέλη :</p> <p>Ανταγωνιστικότητα επιχείρησης:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Αξιοποίηση πρωτοποριακών ιδεών ή / και νέων τεχνολογιών στην παραγωγή / παροχή υπηρεσιών</li> <li>- Παρουσία σε νέες αγορές</li> <li>- Αναπροσανατολισμός παραγωγικής βάσης / παροχής υπηρεσιών σε νέες αγορές με θετικές προοπτικές.</li> <li>- Ενίσχυση / επέκταση παρουσίας σε ήδη υπάρχουσες αγορές</li> <li>- Αξιοποίηση βιομηχανικής ή / και πνευματικής ιδιοκτησίας</li> <li>- Ποιοτική αναβάθμιση προϊόντων / υπηρεσιών υψηλότερης προστιθέμενης αξίας.</li> <li>- Αύξηση παραγωγικής δραστηριότητας</li> <li>- Αξιοποίηση οικολογικών και «πράσινων» ευκαιριών</li> </ul> <p>Συμβολή στην τοπική ανάπτυξη:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Αξιοποίηση τοπικού ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος.</li> <li>- Αξιοποίηση και επέκταση υπάρχουσας τοπικής (περιφερειακής) παραγωγικής δραστηριότητας.</li> </ul>	15%
ΣΥΝΟΛΟ		100%
	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	10%
	Εξετάζεται η συμπληρωματικότητα, τα πολλαπλασιαστικά οφέλη και εν γένει η δυναμικότητα των προτεινόμενων συνεργιών	10%
Γενικό Σύνολο		110%

Όλες οι προτάσεις οι οποίες βάσει των ανωτέρω κριτηρίων και συντελεστών συγκεντρώνουν βαθμολογία από (50,0) ή (55,0) και άνω, μετά την εφαρμογή ανάλογων ομάδων κριτηρίων, είναι κατ' αρχήν επιλέξιμες μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού. **Δεν θα υπάρχουν επιλαχούσες προτάσεις.**

**Σημείωση: Για όλα τα κριτήρια οι επενδυτές είναι υποχρεωμένοι να συνοποβάλουν σχετική τεκμηρίωση. Έλλειψη τεκμηρίωσης δύναται να οδηγήσει σε μη αξιολόγηση των κριτηρίων.**



## 13 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ, ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ.

### 13.1 Έναρξη Έργων – Ενστάσεις

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης και τον υπολογισμό της τελικής βαθμολογίας των προτάσεων, καταρτίζεται ο σχετικός πίνακας με τις επιλέξιμες και μη επιλέξιμες για συγχρηματοδότηση επιχειρήσεις, ο οποίος υποβάλλεται μαζί με τα σχετικά πρακτικά για την έκδοση της απόφασης ένταξης από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας – Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓΒ). Η σχετική απόφαση δημοσιοποιείται ηλεκτρονικά - (ημερομηνία ανάρτησης της απόφασης στο «Διαύγεια»).

**Ως ημερομηνία έναρξης των έργων ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής της Υπουργικής απόφασης ένταξης στο Πρόγραμμα.**

Ακολουθώς, ενημερώνονται όλες οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις τόσο για την ένταξη τους όσο και για τους λόγους απόρριψής τους.

Στους δικαιούχους των έργων που εντάσσονται ο ΕΦΕΠΑΕ αποστέλλει εξειδικευμένη απόφαση ένταξης. Στην εξειδικευμένη απόφαση ένταξης θα περιλαμβάνεται τεχνικό παράρτημα με σαφή και αναλυτική περιγραφή του προς εκτέλεση έργου, το χρονοδιάγραμμα, το συνολικό προϋπολογισμό, τις πηγές, το ποσοστό, το ύψος, τον τρόπο, τις προϋποθέσεις και τους όρους της χρηματοδότησής του, την παρακολούθηση και τον έλεγχο από τον ΕΦΔ ΕΦΕΠΑΕ, τις σχετικές υποχρεώσεις του δικαιούχου για τον αποτελεσματικό έλεγχο του έργου, τις προϋποθέσεις, όρους και περιορισμούς για την χορήγηση της ενίσχυσης, τις κυρώσεις, τους όρους τήρησης των δικαιολογητικών και παραστατικών στοιχείων που αφορούν στο έργο και κάθε άλλη σχετική με την εκτέλεση του έργου λεπτομέρεια.

Η ανωτέρω εξειδικευμένη απόφαση ένταξης καθώς και κάθε τροποποίησή της υπογράφεται από τον Γενικό Γραμματέα Βιομηχανίας.

Οι επιχειρήσεις που δεν εντάσσονται στο πρόγραμμα ενημερώνονται εγγράφως (με συστημένη επιστολή) από τον ΕΦΕΠΑΕ εντός **(10) δέκα ημερολογιακών** ημερών από την δημοσιοποίηση της σχετικής απόφασης. Στην ενημέρωση θα περιλαμβάνεται τεκμηρίωση του λόγου απόρριψής τους.

#### **Διαδικασία υποβολής ενστάσεων**

Κατά των ανωτέρω αποτελεσμάτων επιτρέπεται η άσκηση ένστασης (που θα λογίζεται ως αίτημα θεραπείας) μέσα σε αποκλειστική προθεσμία είκοσι (20) ημερολογιακών ημερών, από την ημερομηνία ηλεκτρονικής ανάρτησης των αποτελεσμάτων. Σε περίπτωση που η καταληκτική ημερομηνία είναι αργία, το δικαίωμα υποβολής παρατείνεται μέχρι και την πρώτη εργάσιμη ημέρα.

Η άσκηση της ενστάσεως γίνεται με κατάθεσή της ή με αποστολή συστημένης επιστολής απευθείας στον ΕΦΕΠΑΕ και συγκεκριμένα στο εταίρο του ΕΦΕΠΑΕ στον οποίο υποβλήθηκε αρχικά έκαστη πρόταση. Ο ΕΦΕΠΑΕ εξετάζει τις υποβληθείσες ενστάσεις, ελέγχει τη νομιμότητα των υποβληθέντων στοιχείων και δικαιολογητικών και εισηγείται σχετικά στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος

Τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, που θα εξετάσουν τις υποβαλλόμενες ενστάσεις, δεν μπορούν να έχουν συμμετάσχει στην αξιολόγηση των προτάσεων, για τις οποίες υποβάλλεται κάθε φορά η ένσταση.

### **13.2 Παρακολούθηση έργου**

Οι δικαιούχοι είναι υπεύθυνοι εξ ολοκλήρου απέναντι στον αρμόδιο ΕΦΕΠΑΕ, για:

- Την παρακολούθηση και διασφάλιση της προόδου του έργου τους
- Την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων της απόφασης ένταξης
- Την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά και περιορισμούς.

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους οι δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία προς τον ΕΦΕΠΑΕ και τη ΓΓΒ σχετικά με το έργο τους, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων. Μη ανταπόκριση σε αίτημα λήψης στοιχείων που απαιτούνται από το ΕΠΑΝ II και το ΕΣΠΑ 2007-2013 ενδέχεται να οδηγήσει στην απένταξή του δικαιούχου από το Πρόγραμμα.

Κατά το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα υλοποίησης του έργου:

- οποιαδήποτε μεταβολή προκύψει στο φυσικό ή οικονομικό αντικείμενο που οριοθετεί ανάγκη τροποποίησής τους, ή
- πιθανή αδυναμία από την πλευρά του δικαιούχου να συνεχίσει την υλοποίηση του έργου,

θα πρέπει να κοινοποιούνται άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦΕΠΑΕ για τη λήψη των προβλεπόμενων μέτρων.

Σε κάθε περίπτωση ο ΕΦΕΠΑΕ θα αποστέλλει σχετικές οδηγίες υλοποίησης του έργου για την αποτελεσματική παρακολούθησή του μετά την υπογραφή της απόφασης ένταξης καθώς επίσης και όταν καταστεί αναγκαίο.

#### **A) Εκθέσεις προόδου έργων**

Η παρακολούθηση των έργων των δικαιούχων γίνεται μέσω επιτόπιων ελέγχων του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου των έργων τους από ειδικά για το σκοπό αυτό όργανα ελέγχου του ΕΦΔ κατόπιν αιτήματος πιστοποίησης του δικαιούχου.

Το αίτημα πιστοποίησης του δικαιούχου θα συνοδεύεται απαραίτητα από Αναλυτικές Εκθέσεις Προόδου (ΑΕΠ) έργων (Ενδιάμεση Έκθεση και Έκθεση Ολοκλήρωσης) οι οποίες θα υποβάλλονται ηλεκτρονικά και σε έντυπη μορφή και θα συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

Το αναλυτικό περιεχόμενο των εκθέσεων, ο χρόνος υποβολής τους καθώς και τα δικαιολογητικά που θα συνοδεύουν την κάθε ΑΕΠ θα αποσταλούν από τον ΕΦΕΠΑΕ στους Δικαιούχους μετά/ή με την υπογραφή της απόφασης ένταξης.

Ενδιάμεσες Εκθέσεις Προόδου είναι δυνατόν να υποβληθούν δύο το πολύ, μετά την εκτέλεση τουλάχιστον του 30 % του συνολικού οικονομικού αντικειμένου (συμπεριλαμβανομένων προκαταβολών) του έργου.

Δύναται να γίνει πιστοποίηση οικονομικού αντικειμένου προκαταβολών τις οποίες καταβάλει ο δικαιούχος προς τον προμηθευτή, με την προϋπόθεση ότι το σύνολο αυτών των προκαταβολών δε θα υπερβαίνει το 30% του συνολικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου προϋπολογισμού.

Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα αίτησης συνολικής πιστοποίησης του έργου του χωρίς την υποβολή ενδιάμεσης έκθεσης προόδου (υποβολή απευθείας Έκθεσης Ολοκλήρωσης).

Κάθε Έκθεση / αίτημα ενδιάμεσης πιστοποίησης / ολοκλήρωσης ενεργοποιεί τις διαδικασίες επαλήθευσης-πιστοποίησης όσον αφορά στην υλοποίηση του επενδυτικού έργου και καταβολής της επιχορήγησης που αναλογεί.

Για την περίπτωση των Ενδιάμεσων Εκθέσεων Προόδου μόνο, και μέχρι ποσοστού 60% της συνολικά εγκεκριμένης επιχορηγούμενης δαπάνης, ο ΕΦΕΠΑΕ δύναται να κάνει χρήση διοικητικών επαληθεύσεων αντί επιτόπιων ελέγχων. Για την πιστοποίηση της Έκθεσης Ολοκλήρωσης είναι υποχρεωτικός ο επιτόπιος έλεγχος και ο πλήρης έλεγχος οικονομικού και φυσικού αντικειμένου στο σύνολό τους.

## **B) Έλεγχοι έργων**

Ο έλεγχος του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου πραγματοποιείται στην έδρα της επιχείρησης (ή στα γραφεία του ΕΦΔ για τους διοικητικούς ελέγχους) από **Όργανο Ελέγχου** που απαρτίζεται από έμπειρα στελέχη του ΕΦΕΠΑΕ ή και εξωτερικούς συνεργάτες, τα οποία θα λάβουν σχετική εκπαίδευση και οδηγίες από τον ΕΦΕΠΑΕ και ορίζονται από αυτόν.

Για την πραγματοποίηση του ελέγχου θα πρέπει πρώτα να αποσταλεί η αντίστοιχη Αναλυτική Έκθεση Προόδου ανάλογα με την φάση στην οποία βρίσκεται το έργο καθώς και το αίτημα επαλήθευσης - πιστοποίησης από τον δικαιούχο. Η έκθεση προόδου και το αίτημα Επαλήθευσης - Πιστοποίησης υποβάλλεται από τον δικαιούχο σε ειδικά τυποποιημένο για το σκοπό αυτό έντυπο, τόσο ηλεκτρονικά όσο και σε έντυπη μορφή και συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά. Η Αναλυτική Έκθεση Προόδου και το αίτημα επαλήθευσης θα πρέπει να συνταχθεί σύμφωνα με τις Οδηγίες που θα αποστείλει ο ΕΦΕΠΑΕ στον δικαιούχο μετά/ή με την υπογραφή της απόφασης ένταξης.

Ο ΕΦΕΠΑΕ προκειμένου η επιχείρηση να είναι κατάλληλα προετοιμασμένη κατά την ημερομηνία του ελέγχου αποστέλλει σχετικό έγγραφο ειδοποίησης ελέγχου πριν την ακριβή ημερομηνία του ελέγχου και κατόπιν συνεννόησης με την επιχείρηση.

Η επιχείρηση από την πλευρά της θα πρέπει να διευκολύνει τα όργανα ελέγχου και να τηρεί τις οδηγίες που αυτά θα της υποδεικνύουν καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής των εκκρεμοτήτων που διαπιστώθηκαν κατά τον επί τόπου έλεγχο.

Μετά το πέρας του επιτόπιου ελέγχου και την αποστολή των τυχόν εκκρεμοτήτων που θα προκύψουν, αποστέλλεται σχετική επιστολή συνοδευόμενη με συγκεντρωτικό πίνακα πιστοποιημένων δαπανών ανά κατηγορία δαπάνης.

Ο επιτόπιος έλεγχος περιλαμβάνει δύο φάσεις:

- Την πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου (τεχνική πιστοποίηση)
- Την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου (οικονομική πιστοποίηση).

Η παρουσία του υπεύθυνου του έργου είναι απαραίτητη κατά την διάρκεια της διενέργειας του ελέγχου.

**Η τελική έκθεση ελέγχου υπογράφεται από όλα τα μέλη του οργάνου ελέγχου.**

### **Τεχνική Πιστοποίηση**

Η τεχνική πιστοποίηση πραγματοποιείται με επιτόπια επίσκεψη του Οργάνου Ελέγχου (όργανο πιστοποίησης). Η παρουσία του Υπευθύνου Έργου εκ μέρους του δικαιούχου καθ' όλη τη διάρκεια της τεχνικής πιστοποίησης είναι υποχρεωτική και αποτελεί κατά βάση προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή του ελέγχου.

Λαμβάνοντας υπόψη:

- την απόφαση ένταξης και τις τυχόν εγκεκριμένες τροποποιήσεις της πρότασης
- τη υποβληθείσα Έκθεση Προόδου
- τον Οδηγό Εφαρμογής του Προγράμματος και τα λοιπά έντυπα της προκήρυξης
- το σχετικό νομικό, θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο

το Όργανο Ελέγχου εξετάζει λεπτομερώς τις ενέργειες του έργου που υλοποίησε ο δικαιούχος ελέγχοντας τα σχετικά στοιχεία που τεκμηριώνουν την ορθή ολοκλήρωση του Φυσικού Αντικειμένου και την τήρηση των επιμέρους όρων της απόφασης ένταξης. Επίσης, ελέγχει το σύνολο των παραστατικών για να διαπιστώσει την ορθή κατανομή των δαπανών σε κάθε Κατηγορία Ενεργειών και ανά ποσοτικό στοιχείο και να επιβεβαιώσει το εύλογο του κόστους. Ο ΕΦΔ έχει το δικαίωμα περικοπής εγκεκριμένων δαπανών κατά την πιστοποίησή τους, αν αυτές δεν εξυπηρετούν τη σκοπιμότητα του επιχειρηματικού σχεδίου ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους.

Σε περίπτωση που η πρόοδος στην υλοποίηση κάποιας δραστηριότητας υπολείπεται του αρχικού σχεδιασμού, διευκρινίζεται ο λόγος της υστέρησης, εκτιμάται και σημειώνεται το ποσοστό ολοκλήρωσης.

Υπενθυμίζεται ότι η πιστοποίηση δαπανών συνοδεύεται με την υποβολή των αντίστοιχων παραστατικών και δικαιολογητικών σύμφωνα με τις οδηγίες που θα αποστείλει ο ΕΦΕΠΑΕ και με τα αναφερόμενα στο Παράρτημα Χ του παρόντος Οδηγού.

### **Οικονομική Πιστοποίηση**

Η οικονομική πιστοποίηση πραγματοποιείται με επιτόπια επίσκεψη του Οργάνου Ελέγχου, παράλληλα με τη διενέργεια της τεχνικής πιστοποίησης.

Το Όργανο Ελέγχου κατά κύριο λόγο :

- εξετάζει την επιλεξιμότητα των συγκεκριμένων πραγματοποιηθεισών δαπανών, την ορθότητα, εγκυρότητα και νομιμότητα αυτών καθώς και των σχετικών παραστατικών έκδοσης και εξόφλησης τους.
- ελέγχει τα πρωτότυπα παραστατικά των δαπανών, τα πρωτότυπα λοιπών δικαιολογητικών, τα οποία μονογράφει και σφραγίζει με ειδική σφραγίδα, που φέρει το τίτλο του προγράμματος. Το όργανο ελέγχου ελέγχει και αντίστοιχα τηρούμενα στοιχεία από τις λογιστικές εγγραφές των πράξεων για να επιβεβαιώσει την ορθή εκτέλεση του οικονομικού αντικειμένου (π.χ. βιβλία εσόδων-εξόδων, καρτέλες προμηθευτών, ημερολόγια κλπ.).

### **Γ) Πιστοποίηση δαπανών απασχόλησης πρόσθετου προσωπικού**

Η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται έπειτα από πιστοποίηση κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου.

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει ολοκληρώσει το υπόλοιπο έργο, δεν έχει όμως πραγματοποιήσει το εγκριθέν σύνολο των δαπανών αυτής της κατηγορίας, δύναται κατά την αποπληρωμή να λάβει την αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση του υπολοίπου του προϋπολογισμού των δαπανών αυτών με χρήση ισόποσης εγγυητικής επιστολής, ισχύος ενός έτους. Μετά την πάροδο του έτους(ή και έπειτα από προγενέστερο αίτημα του δικαιούχου), ο Ενδιάμεσος Φορέας διαχείρισης πιστοποιεί τις σχετικές δαπάνες, και επιστρέφει την εγγυητική επιστολή, ή πραγματοποιεί τον αναγκαίο συμψηφισμό.

### **Δ) Παραλαβή έργου**

Το αίτημα ολοκλήρωσης θα πρέπει να υποβληθεί εντός του συμβατικού χρόνου ολοκλήρωσης του επενδυτικού έργου ή μέχρι και την ημερομηνία παράτασης (εφόσον έχει δοθεί). Μη υποβολή της έκθεσης/αίτησης ολοκλήρωσης ή εκπρόθεσμη υποβολή της θέτει τον δικαιούχο στον κίνδυνο να υποστεί τις συνέπειες ανάκλησης της απόφασης ένταξης (απένταξη).

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή είναι :

- Το έργο να κριθεί ολοκληρωμένο και λειτουργικό.
- Η εξόφληση του συνόλου των παραστατικών των δαπανών του έργου.
- Εάν απαιτείται, η ύπαρξη άδειας λειτουργίας εν ισχύ (ή όπου προβλέπεται απαλλαγής), που να περιλαμβάνει τον εξοπλισμό που προμηθεύτηκε η επιχείρηση στο πλαίσιο υλοποίησης του έργου της. Σε περίπτωση που κατά την ολοκλήρωση του έργου δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, θα πρέπει κατ' ελάχιστον να υπάρχει σχετική βεβαίωση των αρμοδίων υπηρεσιών ότι έχει υποβληθεί σχετικός φάκελος για την ανανέωση της ή την έκδοση νέας αδειάς. Η νέα ή ανανεωμένη άδεια είναι υποχρεωτικό να προσκομισθεί στον ΕΦΔ (ΕΦΕΠΑΕ) το αργότερο μέχρι και τρεις (3) μήνες από την ολοκλήρωση του έργου. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦΕΠΑΕ να ελέγχει και να παρακολουθεί τις όποιες εκκρεμότητες δημιουργηθούν και να ενημερώνει σχετικά την Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας, Δ/ση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων, καθώς και την Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος. Σε περίπτωση που η άδεια δεν προσκομισθεί εντός της ανωτέρω οριζόμενης προθεσμίας, ο ΕΦΕΠΑΕ εισάγει άμεσα το θέμα στην Επιτροπή Παρακολούθησης, η οποία κατόπιν εξέτασης εισηγείται σχετικά στην Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας για την ανάκληση (απένταξη) ή μη του έργου (από την Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας) και την όποια υποχρέωση του δικαιούχου να επιστρέψει την καταβληθείσα δημόσια χρηματοδότηση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Στις περιπτώσεις αυτές, ο ανωτέρω αναφερόμενος όρος / διαδικασία θα αποτελεί υποχρεωτικά αναπόσπαστο τμήμα της σχετικής απόφασης ολοκλήρωσης.

Κατά την παραλαβή του έργου, προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του, πραγματοποιείται η λογιστική εκκαθάρισή του και καταβάλλεται στον δικαιούχο η τυχόν οφειλόμενη δημόσια χρηματοδότηση.

Μετά το πέρας κάθε ελέγχου ο ΕΦΕΠΑΕ κατόπιν κάλυψης των τυχόν εκκρεμοτήτων που εντοπίστηκαν στον επί τόπου έλεγχο του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου δημιουργεί βάσει της προβλεπόμενης διαδικασίας το απαιτούμενο Έντυπο Ελέγχου (Έκθεση Πιστοποίησης), εισάγει όλα τα απαραίτητα στοιχεία στο ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης και πιστοποίησης και εν συνεχεία αποστέλλει στο Δικαιούχο σχετική επιστολή με τις δαπάνες που πιστοποιήθηκαν καθώς και αυτές που δεν πιστοποιήθηκαν καθώς επίσης και τα συνολικά στοιχεία σχετικά με την παραλαβή του έργου. Η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ενότητα 13.3.

Δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί ένα έργο ως ολοκληρωμένο και κατά συνέπεια να παραληφθεί αν έχει υλοποιηθεί και πιστοποιηθεί οικονομικό αντικείμενο κάτω του ελάχιστου προβλεπόμενου προϋπολογισμού.

Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου θα λαμβάνεται η ημερομηνία στην οποία πραγματοποιήθηκε και η τελευταία πράξη που αφορούσε την ολοκλήρωση του έργου (π.χ. αν έχει ολοκληρωθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου και υπολείπεται η έκδοση της άδειας λειτουργίας τότε ως ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου θα εκληφθεί η ημερομηνία έκδοσης της άδειας λειτουργίας εφόσον δεν υπερβαίνει το συμβατικό χρόνο ολοκλήρωσης του έργου συμπεριλαμβανομένων των τυχόν παρατάσεων που έχουν εγκριθεί (κεφ. 10 και 13.7). Σε περίπτωση που σύμφωνα με τα ανωτέρω δεν είναι διαθέσιμη η εν ισχύ άδεια λειτουργίας, για την ημερομηνία ολοκλήρωσης (με τους όρους και επιφυλάξεις του κεφ. 13.2) λαμβάνεται υπόψη άλλη πράξη όπως τελευταία πληρωμή, έκδοση πιστοποίησης – διαπίστευσης κτλ.

### **13.3 Καταβολή δημόσιας χρηματοδότησης**

Με την ολοκλήρωση του έργου και για όλα τα ενταγμένα έργα, η καταβολή του συνόλου της δημόσιας χρηματοδότησης, δύναται να γίνει εφάπαξ όταν πιστοποιείται ότι έχει ολοκληρωθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο του έργου που το καθιστά λειτουργικό και ολοκληρωμένο. Το ποσοστό της δημόσιας επιχορήγησης που θα καταβάλλεται δύναται να είναι από **90% έως 100% ανάλογα με την ικανοποίηση των στόχων του προγράμματος.**

Συγκεκριμένα, με την ολοκλήρωση του επιχειρηματικού σχεδίου ή, το αργότερο τρεις μήνες, μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης, η επιχείρηση θα πρέπει:

- Να είναι σε θέση να αποδεικνύει την επίτευξη των στόχων του προγράμματος και,
- Να έχει να επιδείξει αποδεικτικά στοιχεία όπως συμβόλαια / σύμφωνα συνεργασίας με επιχειρηματικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται εκτός της Ελληνικής Επικράτειας και αντιστοιχούν σε υπάρχουσα, ή αναμενόμενη αλλά

τεκμηριωμένη παρουσία ή ενίσχυση παρουσίας με νέα προϊόντα ή σε νέες αγορές εκτός της Ελληνικής Επικράτειας ή όποια από τα άλλα στοιχεία αναφέρονται στο Κεφ. 7 του παρόντος.

**Τότε θα καταβάλλεται και το υπολειπόμενο 10% της επιχορήγησης και θα υπέχει (η επιχείρηση) των υποχρεώσεων που αναφέρονται στο Κεφ. 14 του παρόντος. Σε αντίθετη περίπτωση η δημόσια επιχορήγηση θα περικόπτεται κατά 10%.**

Επίσης σε περίπτωση που η επιχείρηση ΔΕΝ τεκμηριώσει είτε στο σύνολο, είτε εν μέρει την επίτευξη των ανωτέρω στόχων κατά την ολοκλήρωση, τότε οφείλει το αργότερο τρεις μήνες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης, να το πράξει αποστέλλοντας τα σχετικά παραστατικά / αποδεικτικά στοιχεία στον ΕΦΕΠΑΕ (συμπληρωματικός διοικητικός έλεγχος).

Σε περίπτωση που δεν επιτύχει του στόχους αυτούς ή σε περίπτωση που δεν παρουσιάσει / αποστείλει ούτε κατά την ολοκλήρωση, ούτε τρεις μήνες μετά τα σχετικά παραστατικά, η δημόσια επιχορήγηση θα περικόπτεται κατά **10%**.

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από τον ΕΦΕΠΑΕ. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας επιχορήγησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων και της διαδικασίας προχρηματοδότησης του προγράμματος.

#### **A) Προκαταβολή**

Μετά την υπογραφή της απόφασης ένταξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, **μέχρι και το 100%** της δημόσιας χρηματοδότησης, εφόσον ο δικαιούχος προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα, η οποία εκδίδεται υπέρ του ΕΦΕΠΑΕ με διάρκεια ισχύος μέχρι την παραλαβή του έργου από τον αρμόδιο για το σκοπό αυτό ΕΦΔ.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό με πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου και έπειτα από αίτημα του επενδυτή, στο οποίο θα καθορίζεται το ποσό το οποίο ζητεί να του καταβληθεί σε μετρητά και το ποσό τυχόν απομείωσης της εγγυητικής προκαταβολής. Η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της με πραγματοποιηθείσες δαπάνες.

Επίσης, ανάλογα με το ύψος της εγγυητικής επιστολής, παρέχεται η δυνατότητα / επιλογή στον δικαιούχο, όταν καλύψει δαπάνες (ελεγμένες και πιστοποιημένες) ισόποσες με **την εγγυητική επιστολή, να ζητήσει την διατήρηση του συνόλου της εγγυητικής επιστολής έναντι** καταβολής νέας ισόποσης δημόσιας επιχορήγησης. Στην περίπτωση αυτή η εγγυητική επιστολή επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της με πραγματοποιηθείσες δαπάνες στην ολοκλήρωση του έργου.

Χωρίς να παραβιάζονται οι όροι χορήγησης της προκαταβολής επιχορήγησης, ο δικαιούχος δύναται να κάνει χρήση εγγυητικής επιστολής ορισμένου χρόνου εγγυημένης από την ΕΤΕΑΝ Α.Ε.. Στην περίπτωση αυτή, είναι δυνατόν, προ της λήξης της εγγυημένης από την ΕΤΕΑΝ Α.Ε. εγγυητικής επιστολής, να προσκομισθεί άλλη εγγυητική επιστολή για το τυχόν υπολειπόμενο χρονικό διάστημα διατήρησης της προκαταβολής.

Η σχετική αίτηση στην ΕΤΕΑΝ Α.Ε. θα πρέπει να υποβληθεί το αργότερο μέχρι τις 30-11-2013 και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων. Η όποια προμήθεια / επιβάρυνση προκύπτει από αυτή τη διαδικασία αυτή δεν αποτελεί επιλέξιμο κόστος / δαπάνη για το πρόγραμμα.

### **Β) Ενδιάμεσες καταβολές**

Πραγματοποιούνται έπειτα από υποβολή Ενδιάμεσης Έκθεσης Προόδου από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικειμένου από τον ΕΦΕΠΑΕ όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής της Έκθεσης, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση. Στον δικαιούχο καταβάλλεται σύμφωνα με δηλούμενη επιθυμία του, είτε το σύνολο της αναλογούσας δημόσιας χρηματοδότησης χωρίς απομείωση της εγγυητικής προκαταβολής, είτε μέρος αυτής με απομείωση της εγγυητικής προκαταβολής κατά το υπόλοιπο.

Ενδιάμεσες Εκθέσεις Προόδου είναι δυνατόν να υποβληθούν δύο το πολύ, μετά την εκτέλεση τουλάχιστον του 30% του συνολικού οικονομικού αντικειμένου (συμπεριλαμβανομένων προκαταβολών) του έργου.

### **Γ) Αποπληρωμή**

Πραγματοποιείται έπειτα από υποβολή Έκθεσης ολοκλήρωσης του έργου από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση από τον αρμόδιο για το σκοπό αυτό ΕΦΔ (σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο Κεφάλαιο 13.2Γ).

Κατά την παραλαβή του έργου, προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του, η ημερομηνία ολοκλήρωσης του, πραγματοποιείται η λογιστική εκκαθάρισή του και καταβάλλεται στον δικαιούχο η τυχόν οφειλόμενη δημόσια χρηματοδότηση.

## **13.4 Χρηματοδότηση – Υποβαλλόμενα Δικαιολογητικά**

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτούνται συγκεκριμένα δικαιολογητικά και παραστατικά τα οποία αναλύονται στο Παράρτημα XVI. Στο ίδιο παράρτημα αναλύονται και οι ειδικοί όροι και προϋποθέσεις για την καταβολή της Δημόσιας Χρηματοδότησης.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που η δαπάνη για το σύνολο του έργου είναι τελικά μικρότερη της εγκριθείσας, η δημόσια χρηματοδότηση θα υπολογισθεί επί του πραγματοποιηθέντος και πιστοποιηθέντος κόστους του έργου εκάστου δικαιούχου, με ελάχιστο κόστος τα 20.000,00 € σύμφωνα με τον φάκελο υποβολής.

**Απεντάσσονται** οι επιχειρήσεις οι οποίες πραγματοποίησαν έργο κάτω των 20.000,00, με ό,τι αυτό συνεπάγεται και για τους λοιπούς εταίρους στην περίπτωση συνεργασιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο κεφ. 6 του παρόντος.

Επίσης απεντάσσονται επιχειρήσεις (δικαιούχοι) οι οποίες εντός 15 μηνών αντίστοιχα (ή 18 μηνών εάν έχει εγκριθεί παράταση) δεν υπέβαλαν αίτημα και έκθεση ολοκλήρωσης.



### **13.5 Επιτροπή Παρακολούθησης**

Κατόπιν εισήγησης της ΓΓΒ, με απόφαση του Υπουργού, Αν. Υπουργού ή Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, συγκροτείται 5μελής Επιτροπή Παρακολούθησης για την παρακολούθηση της υλοποίησης του Προγράμματος «Εξωστρέφεια – Ανταγωνιστικότητα II».

Από τα 5 μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης, τα τρία (3) είναι υποχρεωτικά υπάλληλοι του ΕΦΕΠΑΕ που ορίζονται κατόπιν εισήγησης των αρμοδίων υπηρεσιών του ΕΦΕΠΑΕ. Τα άλλα δύο μέλη είναι υποχρεωτικά υπάλληλοι της ΓΓΒ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, που ορίζονται κατόπιν εισήγησης της Δ/ΜΜΕ /ΓΓΒ.

Χωρίς δικαίωμα ψήφου δύναται να συμμετέχει στην Επιτροπή Αξιολόγησης και αρμόδιο στέλεχος από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠΑΕ (ΕΥΔ ΕΠΑΕ) καθώς και ένας εκπρόσωπος των Συνδέσμων Εξαγωγέων.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης εξετάζει τα αιτήματα θεραπείας, όπως επίσης και τα αιτήματα τροποποίησης, ολοκλήρωσης, απένταξης, σχετικών με την υλοποίηση και παραλαβή των ενταγμένων έργων, την ολοκλήρωση των έργων καθώς και με την παρακολούθηση των έργων και την τήρηση των όρων του παρόντος, πριν και μετά την ολοκλήρωσή τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος οδηγού.

Ειδικότερα, για περιπτώσεις που απαιτείται τροποποίηση, ολοκλήρωση ή ανάκληση της απόφασης ένταξης, η Επιτροπή εισηγείται στον Υπουργό, Αναπληρωτή Υπουργό ή Υφυπουργό Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας για την έκδοση της σχετικής απόφασης.

Κατά την ολοκλήρωση των έργων, ο ΕΦΕΠΑΕ εισάγει συγκεντρωτικές καταστάσεις ολοκληρωμένων έργων στην Επιτροπή προς επικύρωση. Η Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει διευκρινήσεις και επεξηγήσεις, καθώς και το δικαίωμα διενέργειας δειγματοληπτικού ελέγχου.

### **13.6 Υποχρεώσεις Δημοσιότητας**

Με την ολοκλήρωση του έργου και για τρία (3) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου ο επενδυτής υποχρεούται με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ)1828/2006 της Ε.Ε. να τοποθετήσει σε εμφανές σημείο της επιχείρησης του αναμνηστική πινακίδα σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θα του υποδειχθούν από τον ΕΦΕΠΑΕ. Υποχρεούται επίσης να παρέχει στοιχεία για στατιστικές και μελέτες που διενεργούν δημόσιες αρχές.

### **13.7 Παράταση ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου**

Σε περίπτωση που δεν είναι δυνατή η ολοκλήρωση του έργου εντός των προθεσμιών που αναφέρονται στο Κεφ. 9, οι δικαιούχοι μπορούν να υποβάλλουν τεκμηριωμένη αίτηση παράτασης ολοκλήρωσης του έργου στον ΕΦΕΠΑΕ μέχρι και ένα (1) μήνα πριν το πέρας του έργου (15 μήνες – βλέπε κεφάλαιο 9). Απαραίτητες προϋποθέσεις

είναι να υποβληθεί η σχετική αίτηση πριν την ημερομηνία αυτή και να έχει καταβληθεί τουλάχιστον το 30% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού (εξοφλημένες δαπάνες, συμπεριλαμβανομένων προκαταβολών). Η παράταση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους τρεις (3) μήνες. Περαιτέρω παράταση μέχρι τρεις (3) μήνες δίνεται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εφόσον υπαίτιος για την καθυστέρηση ολοκλήρωσης του έργου δεν είναι ο δικαιούχος του έργου.

### **13.8 Τροποποίηση του επενδυτικού σχεδίου**

Είναι δυνατές **δύο μόνο** τροποποιήσεις του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου της επένδυσης (εξαιρούνται οι παρατάσεις, αλλαγές επωνυμίας ή έδρας, μετοχικής σύνθεσης κ.λ.π.) και εφόσον με την αιτούμενη διαμόρφωση ή τροποποίηση δεν αλλοιώνονται οι προϋποθέσεις ένταξης του έργου στο Πρόγραμμα καθώς και τα κριτήρια βαθμολόγησής του.

Τα αιτήματα τροποποιήσεων δύναται να περιλαμβάνουν μεταφορά δαπανών (μεταξύ κατηγοριών δαπανών), η οποία όμως δεν μπορεί να υπερβαίνει το **25%** του συνολικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού, όπως αυτός ισχύει κατά την ημερομηνία υποβολής του σχετικού αιτήματος και υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται τα όρια δαπανών (ανά κατηγορία δαπάνης) που τίθενται στις σχετικές παραγράφους του παρόντος. Σημειώνεται ότι:

- Δεν γίνεται δεκτό αίτημα αύξησης του εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού.
- Τα ποσοστά / όρια δαπανών, όπως αναφέρονται στον Πίνακα (2) του Κεφ. 8, είναι τα μέγιστα επιλέξιμα ποσοστά για κάθε κατηγορία δαπάνης. Τα ποσοστά αυτά, ισχύουν κατά την υποβολή και έγκριση του έργου καθώς επίσης και κατά την διαμόρφωση, υποβολή και έγκριση αιτημάτων τροποποιήσεων.
- Κατά την ολοκλήρωση του έργου ως υποχρέωση θεωρείται το τελικά εγκεκριμένο ποσό.
- Σε κάθε περίπτωση ο τελικός προϋπολογισμός ολοκλήρωσης έργου δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το ελάχιστο όριο προϋπολογισμού που θέτει ο παρών Οδηγός.

Ο δικαιούχος υποβάλλει τεκμηριωμένη αίτηση τροποποίησης στον αρμόδιο ΕΦΔ, το αργότερο μέχρι και ένα (1) μήνα πριν την ημερομηνία του συμβατικού χρόνου ολοκλήρωσης του επενδυτικού έργου (όπως αυτή έχει διαμορφωθεί - βλέπε κεφ. 10 & 13.7), με συνημμένα όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά που αφορούν την τροποποίηση (π.χ. προσφορές προμηθευτών, τεχνικές προδιαγραφές κ.λ.π.). Ο ΕΦΕΠΑΕ εισηγείται σχετικά στην Επιτροπή Παρακολούθησης της Δράσης και εκδίδεται σχετική τροποποιητική Απόφαση.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης εξετάζει τις ακριβείς διαφοροποιήσεις σε σχέση με:

- τα κριτήρια επιλεξιμότητας και τα κριτήρια αξιολόγησης,
- τη σκοπιμότητα της τροποποίησης και την ισοδυναμία της νέας προτεινόμενης λύσης

και γνωμοδοτεί για την τελική απόρριψη ή τη μερική ή ολική αποδοχή του αιτήματος και έκδοση σχετικής απόφασης.

Ο ΕΦΕΠΑΕ μπορεί να εξετάζει και να εγκρίνει/απορρίπτει αιτήματα επενδυτών που έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα και αφορούν τροποποιήσεις ή σσωνος σημασίας τα οποία αναφέρονται σε:

- Αλλαγή νομικού εκπροσώπου της εταιρείας ή του υπεύθυνου έργου.
- Αλλαγή συμβούλου εκπόνησης μελετών, ISO, παρακολούθησης του επιχειρηματικού σχεδίου, φορέων πιστοποίησης
- Παράταση ολοκλήρωσης του έργου έως και 3 μήνες.
- Μεταβολή νομικής μορφής της επιχείρησης.
- Αλλαγή εξοπλισμού ή λογισμικού πληροφορικής.
- Αλλαγή συμμετοχής σε εκθέσεις
- Αλλαγή προμηθευτή χωρίς ουσιώδη μεταβολή των βασικών τεχνικών χαρακτηριστικών και σκοπιμότητας των δαπανών καθώς και
- Αιτήματα αλλαγής εξοπλισμού χωρίς ουσιαστική και ουσιώδη μεταβολή των τεχνικών χαρακτηριστικών και δυνατοτήτων του.
- Αλλαγή έδρας της επιχείρησης εντός της ίδιας γεωγραφικής Περιφέρειας εφ' όσων:
  - Δεν επηρεάζονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας και αξιολόγησης
  - Τηρούνται τα κριτήρια διαχωρισμού (βλ. Παράρτημα V του Οδηγού).
- Αλλαγή χρηματοδοτικού σχήματος.
- Αλλαγή μετοχικής σύνθεσης εφ' όσων δεν επηρεάζονται τα κριτήρια επιλεξιμότητας και αξιολόγησης.
- Αλλαγή επωνυμίας επιχείρησης.
- Μεταφορές κονδυλίων μέχρι **25%** του συνολικά εγκεκριμένου προϋπολογισμού, όπως ισχύει.

Επίσης ο ΕΦΕΠΑΕ:

- Μπορεί να εγκρίνει τροποποιήσεις φυσικού και οικονομικού αντικειμένου που δεν υπερβαίνουν συνολικά το **25%** του εγκεκριμένου προϋπολογισμού, όπως ισχύει, χωρίς τη σύγκλιση της επιτροπής παρακολούθησης.
- Σε περίπτωση που υποβληθεί αίτημα ολοκλήρωσης χωρίς να έχει υποβληθεί αίτημα τροποποίησης, και κατά την διενέργεια του ελέγχου ο ΕΦΕΠΑΕ διαπιστώσει ότι υφίστανται επιλέξιμες τροποποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, που δεν υπερβαίνουν συνολικά το **25%** του εγκεκριμένου προϋπολογισμού, όπως αυτός ισχύει, τότε (ο ΕΦΕΠΑΕ) δύναται να παραλάβει το έργο κατά τα ανωτέρω (παρ. 13.2Δ) εισάγοντας όλα τα απαραίτητα στοιχεία στο ηλεκτρονικό σύστημα παρακολούθησης και πιστοποίησης του έργου. Εν συνεχεία αποστέλλει στο Δικαιούχο σχετική επιστολή με τις δαπάνες που πιστοποιήθηκαν και αυτές που δεν πιστοποιήθηκαν καθώς επίσης και τα συνολικά στοιχεία σχετικά με την παραλαβή του έργου.

Για κάθε άλλο θέμα (όπως για παράδειγμα μεταβολές στις συνεργασίες / σύμφωνα συνεργασίας) επιλαμβάνεται η επιτροπή παρακολούθησης κατόπιν εισήγησης των αρμοδίων υπηρεσιών του ΕΦΔ.

Σημειώνεται ότι οι δαπάνες που αφορούν την διευκόλυνση της προσβασιμότητας των ΑμεΑ, δεν δύναται να μεταφέρονται σε άλλη κατηγορία δαπανών, ούτε να μειώνεται το κόστος τους με μείωση του φυσικού αντικειμένου.

## 14 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

1. Επιχειρήσεις των οποίων επενδύσεις θα υπαχθούν, μετά την υπαγωγή τους και για τρία (3) χρόνια μετά από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου πρέπει να τηρούν τις παρακάτω υποχρεώσεις:

α) Να τηρούν τους όρους της υπαγωγής

β) Να μην διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα

γ) Να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας που προκαλούνται από φυσικά φαινόμενα. Στις περιπτώσεις αυτές απαιτείται ενημέρωση του αρμόδιου ΕΦΔ που έχει την ευθύνη επίβλεψης της πορείας του έργου μετά την παραλαβή και αποπληρωμή του έργου.

δ) Να μην μεταβιβάζουν για οποιοδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν από άλλα κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης<sup>6</sup>, με υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης τους εντός τριών (3) μηνών στην αρμόδια υπηρεσία.

ε) Να μην παραβιάζει τους όρους σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.

στ) Μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, η αντικατάσταση εξοπλισμού/λογισμικού είναι δυνατή, κατόπιν υποβολής **σχετικού αιτήματος** στον αρμόδιο φορέα με αγορά νέου παρόμοιου εξοπλισμού/λογισμικού (όμοιας ή καλύτερης τεχνολογίας) και εντός **6 μηνών από την έγκριση** του αιτήματος (με τήρηση όλων των παραστατικών που αφορούν τόσο στο νέο όσο και στο παλαιό εξοπλισμό).

2. Οι επιχειρήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 για το ίδιο χρονικό διάστημα δεν επιτρέπεται:

α) χωρίς ενημέρωση του αρμόδιου για την έκδοση της απόφασης υπαγωγής φορέα να μεταβάλουν κατά οποιοδήποτε τρόπο την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους. Εξαιρούνται οι εταιρείες των οποίων οι μετοχές είναι εισηγμένες ή εισάγονται στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών και οι μεταβιβάσεις λόγω κληρονομικής διαδοχής.

β) χωρίς ενημέρωση και έγκριση του αρμόδιου για την έκδοση της απόφασης υπαγωγής φορέα να εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης. Η έγκριση δίνεται με τον όρο της συνέχισης της λειτουργίας της επιχείρησης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο και η ευθύνη για την τήρηση των όρων υπαγωγής παραμένει στον εκμισθωτή.

3. Οι επιχειρήσεις, που αναφέρονται στην παράγραφο 1 και έχουν συμπεριλάβει στο επενδυτικό τους σχέδιο πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού, είναι υποχρεωμένες να διατηρήσουν τις υφιστάμενες και νέες θέσεις απασχόλησης που έχουν δηλώσει κατά την υποβολή της πρότασης για χρονικό διάστημα ενός (1) έτους από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου. Σε περίπτωση ελέγχου και διαπίστωσης μη

---

<sup>6</sup> Τα παραπάνω θα πρέπει να δηλώνονται με Υπεύθυνη δήλωση του **N. 1599/86** με το γνήσιο της υπογραφής από το νόμιμο εκπρόσωπο της εταιρείας. Σημειώνεται ότι κατά τη διαδικασία παρακολούθησης μετά την ολοκλήρωση της πράξης δύναται να πραγματοποιηθεί δειγματοληπτικός έλεγχος για την εξακρίβωση της τήρησης των ανωτέρω (βλ. Κεφάλαιο 15)

τήρησης της ανωτέρω υποχρέωσης, δηλαδή είτε της μη διατήρησης του νέο-προσληφθέντος προσωπικού είτε της γενικής μείωσης προσωπικού, ο δικαιούχος θα επιστέφει το ποσό της επιχορήγησης που αναλογεί στις δαπάνες προσωπικού προσαυξημένο (ως ποινή) κατά 5% της επιχορήγησης. Σημειώνεται ότι ο αριθμός απασχολούμενων σε κάθε επιχείρηση υπολογίζεται και ελέγχεται σε ΕΜΕ με βάση το έντυπο Ε7, τις θεωρημένες καταστάσεις της Επιθεώρησης Εργασίας και οποιοδήποτε άλλο δικαιολογητικό ζητηθεί από τον ΕΦΔ για την ακριβή καταμέτρηση του προσωπικού.

4. Να τηρούν τους όρους και προϋποθέσεις των στόχων του οδηγού όπως ορίζονται στην παρ. 13.3.

5. Εάν ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί τις υποχρεώσεις υπαγωγής πριν από την ολοκλήρωση του έργου:

α) Ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και επιστρέφεται η ενίσχυση στη περίπτωση γ' της παραγράφου 1.

β) Ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και επιστρέφεται η ενίσχυση ή παρακρατείται ή επιστρέφεται μέρος αυτής στις περιπτώσεις α', β', δ' της παραγράφου 1 και α' της παραγράφου 2

6. Εάν ενισχυθείσα επιχείρηση παραβεί τις υποχρεώσεις υπαγωγής μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου και εντός του οριζόμενου στην παράγραφο 1 χρονικού περιορισμού, επιστρέφεται το σύνολο ή μέρος της ενίσχυσης ανάλογα με τον τύπο της παραβίασης και τα σχετικά οριζόμενα στην απόφαση ένταξης της επιχείρησης.

7. Οι επιχειρήσεις που θα ενισχυθούν, κατά την ολοκλήρωση του έργου αλλά και για 3 χρόνια από την ημερομηνία ολοκλήρωσης, υποχρεούνται να παρέχουν στοιχεία στον αρμόδιο ΕΦΔ (ΕΦΕΠΑΕ για όσο διαρκεί η σύμβασή του με τις διαχειριστικές αρχές) και στις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές σε περίπτωση λήξης της σύμβασης, για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων του προγράμματος.

Σε κάθε περίπτωση κατά την υπογραφή της απόφασης ένταξης του έργου στις διατάξεις του παρόντος, θα οριστικοποιείται το σύνολο των υποχρεώσεων της επιχείρησης.

## **15 ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ**

### **15.1 Εξέταση τήρησης υποχρεώσεων δικαιούχων**

- Ο ΕΦΕΠΑΕ αναλαμβάνει όλες τις ενέργειες, οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, συμπεριλαμβανομένων και των ελέγχων σώρευσης κρατικών ενισχύσεων και ενημερώνει σχετικά την ΓΓΒ/ ΥΠΟΙΑΝ (βλ. αναλυτική διαδικασία παρακολούθησης μετά την ολοκλήρωση, των συγχρηματοδοτούμενων από το ΕΠΑΝ ΙΙ επενδύσεων, στα Παραρτήματα XXI και XXII). Ο ΕΦΕΠΑΕ τηρεί επίσης λεπτομερείς φακέλους των έργων για μία δεκαετία μετά την ολοκλήρωση των έργων (ή για όσο χρόνο διαρκεί η σύμβασή του με τις διαχειριστικές αρχές).

Στην περίπτωση λήξης / μη ανανέωσης της σύμβασης τα αρχεία μεταφέρονται στις αρμόδιες διαχειριστικές αρχές.

- Ο δικαιούχος της ενίσχυσης υποχρεούται στην τήρηση των όρων που προβλέπονται στην απόφαση ένταξης / υπαγωγής, τις διατάξεις ελέγχου σώρευσης σύμφωνα με την α.π. 3357/ ΕΥΣ/1338/27-01-2011, όπως ισχύει, και στις διατάξεις του παρόντος. Συμπληρωματικά των δεσμεύσεων που αναλαμβάνει κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, σύμφωνα με το άρθρο 57 του Κανονισμού 1083/2006, ο δικαιούχος επενδυτής υποχρεούται στη διασφάλιση ότι εντός τριών (3) ετών από την ολοκλήρωση της πράξης, η εν λόγω πράξη δεν θα έχει υποστεί σημαντική τροποποίηση:

α) η οποία επηρεάζει τη φύση της ή τους όρους υλοποίησής της ή παρέχει αδικαιολόγητο πλεονέκτημα σε επιχείρηση ή δημόσιο φορέα

β) η οποία απορρέει είτε από αλλαγή στη φύση της κυριότητας στοιχείου υποδομής είτε από τη παύση της παραγωγικής δραστηριότητας

Η παρακολούθηση της τήρησης των ανωτέρω και λοιπών δεσμεύσεων των δικαιούχων των ενισχύσεων γίνεται υποχρεωτικά με διοικητική επαλήθευση βάσει των υποβληθέντων από το δικαιούχο δικαιολογητικών ή βάσει διασταύρωσης στοιχείων βάσεων δεδομένων.

Δειγματοληπτικά είναι δυνατόν να γίνει επιτόπια επαλήθευση από τον ΕΦΕΠΑΕ, από τη ΓΓΒ, ή και άλλα όργανα του Ελληνικού Δημοσίου ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδικότερα, η ΓΓΒ έχει το δικαίωμα διενέργειας όχι μόνο δειγματοληπτικών αλλά και στοχευμένων επανελέγχων μετά την ολοκλήρωση έκαστου έργου.

Με την ολοκλήρωση του έργου και για τη διοικητική επαλήθευση ο δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει ενδεικτικά τα εξής:

- Δημοσιευμένο ισολογισμό ή δήλωση φορολογίας στην περίπτωση που δεν υποχρεούται στην έκδοση ισολογισμού.
- Υπεύθυνη δήλωση τήρησης των δεσμεύσεων που προβλέπει το καθεστώς ενίσχυσης.
- Το έντυπο Ε7 (και για ένα έτος από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου) και θεωρημένες καταστάσεις της Επιθεώρησης Εργασίας.
- Συμπληρωμένους τους ειδικούς πίνακες ελέγχου σώρευσης κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με την α.π. 3357/ ΕΥΣ/1338/27-01-2011 (Παράρτημα II και III).

## **15.2 Επιβολή κυρώσεων**

Σε περίπτωση διαπίστωσης της μη τήρησης των ανωτέρω, εφαρμόζονται οι προβλεπόμενες από τους όρους απόφασης ένταξης του έργου και του παρόντος οδηγού κυρώσεις, όπως η αναλογική μείωση ή έντοκη επιστροφή της καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης.

Για την ανάληψη τέτοιων ενεργειών, αρχικά ενημερώνεται ο δικαιούχος επενδυτής και γίνεται σύσταση με δυνατότητα ανάληψης διορθωτικής κίνησης από την πλευρά του. Σε περίπτωση μη ανταπόκρισης του επενδυτή ο ΕΦΔ ενεργεί αυτεπάγγελα σύμφωνα με το αντίστοιχο κανονιστικό πλαίσιο (βλ. Παράρτημα XXI και XXII).

## 16. ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι	ΣΥΝΤΗΜΗΣΕΙΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΣΩΡΕΥΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ De – Mimimis
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ	ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV	ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V	ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ <b>ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΙΩΝ</b> ΔΗΜΩΝ & ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ ΟΠΑΑΧ (ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2007 – 2013 με βάση το άρθρο 1, Κεφ. Α. του Ν.3852/2010) ***
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI	ΟΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΚΑΙ ΜΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΩΝ ΚΛΑΔΩΝ ΚΑΔ - NACE 2008
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII	ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΧ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Χ	ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΤΕΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙ	ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙ	ΠΙΝΑΚΑΣ ΕΤΑΙΡΩΝ ΕΦΕΠΑΕ ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ – ΣΗΜΕΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΕΦΕΠΑΕ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΙΙ	ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΩΔΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙV	ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧV	ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ / ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧVI	ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧVII	ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΩΣΤΗ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧVIII	ΠΗΓΕΣ ΕΥΡΕΣΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΓΙΑ ΑμΕΑ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΙΧ	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΧΧ	ΕΙΔΙΚΟ ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΤΙΜΗΣΗΣ / ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΑΣ ΔΡΑΣΗΣ

\*\*\* Σύμφωνα με το άρθρο 1, Κεφάλαιο Α' του Ν. 3852/2010 (ΦΕΚ 87/Α) και την απόφαση της 4<sup>ης</sup> συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδος 2007-2013 – (ΠΑΑ) επί της επικαιροποίησης των Περιοχών Παρέμβασης του Άξονα 3: «Ποιότητα Ζωής στις Αγροτικές Περιοχές και Διαφοροποίηση της Αγροτικής Οικονομίας του ΠΑΑ 2007-2013».